

Български Книжици.

ЧАСТЬ II.

1859.

ІУНІЯ

КНИЖКА ПЕРВА

ИСТОРИЧЕСКО НАЧЕРТАНИЕ ЗА ВЕНЕТИАНЫ-ТЫ.

Неравнось-тъ на имѣнія-та възбуди, въ обогатены-ты фамили, новы аристократическы притязанія, совѣтъ-тъ на *прегады-ты*, или *мажкыя-тъ* совѣтъ немаше освѣнь привременнѣ власть до гдѣ произволно-то му свикваніе и членно-то му избраніе зависяхъ само отъ Державныйтъ Началникъ. На 1229 подъ Дожа Пѣтра Зіана. Той совѣтъ станж часть необходима отъ Уставъ-тъ; членовы-ты му ся умножихъ до 60, и избраніето имъ не принадлежаше веко на Дожь-тъ но на великыятъ совѣтъ. Въ тоже време ся учредихъ двѣ нови власти: пять-тъ *исправители клятвы* и три-ти *испытатели дожса умершаго*. Първи-ти бѣхъ опредѣлени, кога ся избиралъ новъ Дожь, да приемать заклинаніе то му *че шлѣзъ върно да упази уставнители закони*, и да

прилагать на великыи советъ потребны-ты измененія. Вторы-ты бѣхъ подражаніе на едно таково установленіе въ древныи Египетъ: бѣхъ сирѣчь опредѣлени *да сѣдѣтъ всякаго дожа слѣдѣ смърть-та му*. Защото челяды-ты си една на другъ завидяхъ рѣшило ся какъ избраніето на Дождь-тъ да става по такъвъ-зя заплетенъ начинъ, що жребіитъ най-сетиѣ като показваше избранныи, уничтожавање притязаніе-то на оныя, кои-то съкы отъ своиѣ странѣ искаше да ся избере Дождь. Като за утѣшеніе на *цитадинецъ-тъ*, (сирѣчь на *простыиѣ народѣ*), потребовало да учредятъ санъ *великаго канцеляра* комуто избраніе-то оставили ней. Той санъ, имущій званіе надзирателство, щалъ да бжде нѣкакъ-си като противувѣсіе на Дождь-тъ власть.

До кога-то *цитадиннацата* участвоваше въ избраніе-то на велико-советны-ты членовы, аристократія-та неможаше да ся каже совершенно господарь надъ дѣла-та. Но на 10 Септемвриа 1298, въ Дождство-то Петра Граденига, тя стори едно много и еправедно похищеніе власти въ своя ползж. Единъ Дождька заповѣдь нареченная *II sergas del consejo (затваряніе-то на советъ-тъ)*, стори това повелѣніе: “ *четырідесѣтъ-тъ* сѣдници да развидятъ и да причистятъ едно по едно имена-та на сичкы-ты оныя, кои-то презъ послѣдны-ты четири години бѣхъ были членове отъ великыи-тъ советъ, а че кой-то изъ нихъ бы соединилъ въ себе си дванадесѣтъ гласовы отъ *четырідесѣтъ-тъ*, той да ся припознае за напредъ членъ отъ великыи-тъ советъ а колкото празни мѣста быхъ останжи въ советъ-тъ отъ омираніе и проч. тия мѣста да ся допѣлняютъ съ членовы кои-то бы избрали троица избиратели взяти изъ между членовы-ты на великыи-тъ советъ „ А понеже *четырідесѣтъ-тъ* вещественно происхождахъ отъ великыи-тъ советъ, и ся избирахъ отъ него измежду членовы-ты му, то щеше да каже че дѣйствително правдина-та на

подновяваніе-то народопредставителнаго сѣго совѣта, даваше ся за напредь само на опыа челяды, кои-то бѣхъ ся намѣрили лежъ годнижъ членове отъ великыя-тѣ совѣтъ, и не оставаше за другы-ты освенъ една слаба надежда да ся приложатъ избраніемъ на тыя царствующи челяди въ случай празнаго мѣста. Мно-го боярны челяды, исключены така отъ правителство-то, защо не имъ поработила чясть-та да ся намѣри никой отъ членовы-ты имъ въ совѣтъ-тѣ нея годнижъ, соединила ся отъ тога-зи съ *цитади-нануѣ-та*

А слѣдъ нѣколко годины станжло едно соклатіе управляемо отъ Боемонда Тіепола, кое-то имало намѣреніе да убіе Дожа Градениго, да развали похитителныя-тѣ великый совѣтъ и да по-стави на негово мѣсто совѣтъ ежегодно отъ народа избираемый. Но аристократія-тѣ, научившися тыя работы съ врѣме взяла мѣр-кы пристойны за свое защищеніе. Тогава (13 Іуна 1310) двѣтъ страны ся ударили на бой на святы Марковж-тѣ пѣцѣ, и като паджли мнозинѣ и отъ самъ и отъ вѣдъ, най сетнѣ Дожь-тѣ съ Аристократія-тѣ побѣдили, а простонародниж-тѣ странѣ была побѣжденѣ и поразенѣ, а предводитель-тѣ ѿ Боемондъ ся прину-дилъ да побѣгне. Послѣ дожь-тѣ Градениго по причи нѣ за да ся испытѣтъ и накажѣтъ виновницы-гы на това соклатіе, учреди стра-шныя-тѣ оный *совѣтъ десятичленный*, кому-то ся даваше дик-таторіални, т. е. пълномощна власть да обвинява, осажда и на-казва благородны-ты жители за политическы-ты имъ беззаконія употребляваущи сѣдебности тайны и испытанія мжчителскы, въ кои-то не казвжжъ имена-та на свидѣтели-ты, ничо изваждажъ свидѣтели-ты предъ обвинены-ты. Той-зи *десяточленный совѣтъ* освобожденный отъ всякъ отвѣтственность, и имѣющій власть да употребява какъ-то ще Державны-ты цары и войнственны силы какъ-то и самыя-тѣ на гражданы-ты животъ установи най. же

зависимыя диспотизмъ основанъ на клеветаніе-то и на чашин-тѣкъ-тѣ, кои-то не оставяхъ ни единъ часъ благородны-ты да ся наслаждахъ съ довѣренность на животъ-тѣ и свободѣ-тѣ си. Десяточленныя-тѣ совѣтъ, названъ исперво за два мѣсеца, подтверди ся напоконъ за пять години и станъ постоянъ и всегдашенъ.

До 1319 Великыя-тѣ похитительный совѣтъ, ся подновяваше съ едно притворно избирание; всякъ годниж *четыредесятъ-тъ* подтверждахъ отново избранны-ты веднѣжъ членове и за да допълнятъ празны-тѣ мѣста, опредѣлени *троица избиратели* не търсахъ никакъ членове за избрание внѣ отъ похитительны-ты челяды. Една Дожскъ заповѣдь что *четыредесятъ-тѣ* да отворятъ еднѣ книжъ, нареченижъ *злата книжа*, въ кои-то всякъ, кой-то бы имѣлъ соединени въ себѣ потребны-ты условія, за да може да ся избере, бѣ длѣженъ да ся запише. Слѣдъ малко опредѣлены-ты оныя *троица избиратели* сѣ дигнѣхъ; періодическо-то подновяваніе на великыя-тѣ соборъ ся запрети, и ся издаде заповѣдь что, кой-то има соединени въ себѣ потребны-ты за избрание условія той може на 25 години да ся запише въ *златѣтъ книжъ* и да влѣзе безъ избрание въ Великыя-тѣ совѣтъ. Така той совѣтъ станъ совѣтъ наследственъ и ся уграничи неподвижно въ нѣколко и другы челяды. Дожскъ-тѣ власть бы надзираемъ съ по много страхуваніе отъ другы пѣть, и на 1554 Великыя-тѣ совѣтъ мале позволеніе на Десяточленныя-тѣ совѣтъ да избере троицѣ отъ членове те си, отъ кои-то единий-тѣ можаше да зымне измежду Дожскы-ты совѣтницы, за да исполнявать полъ названіемъ *Державны испытатели*, надзираше-то, и да наказхъ законопреступленія-та, длѣжности и правдины кои-то до тога-зи принадлежавхъ само началнику республики. Слѣдно-то право на това сѣдилище ся простре, безъ да ся исключатъ и членове-ты

на десятичленина-тъ советъ върху всякаго чловѣка былъ кой былъ. То можаше, кога сички-ты му членове бѣхъ согласны и единодушны, да осъди нѣкого на смърть или явнѣ или тайнѣ, и да расположи какъ-то ще царь-ты що имаше въ ковчегъ-тъ на Десяточленина-тъ советъ, безъ да дава счетъ никому. Събы отъ членовы-ты му имаше право да заповѣда да запрѣтъ нѣкого, стига само да каже послѣ това на свои-ты сослужници другары. Тѣ сочинихъ и едно установленіе съ кое-то ся заповѣдоваше че ще има запаредъ опредѣленъ и единъ намѣстникъ сѣдникъ, кой-то засѣдава въ сѣдилище-то съ двамѣ-тѣ сѣдници испытатели, кога-то тѣ быхъ искали да сѣдятъ третия-тъ си другарь.

Презъ сичкія-тъ XIV-ый вѣкъ и даже до конца на XV-тъ Венетійската республика растѣше на силѣ и крѣпость отъ день на день, и умпожаваше земѣ-тѣ си. На 1346, въ Дожството Андреа Дандола съ единъ трактатъ когото заключи съ Султанъ-тъ Егупетскій, придобы пълна свободѣ да прави търговіѣ въ пристанища-та Сурійскы и Егупетскы, какъ-то и позволеніе да има консули на Александрія и на Дамаскъ (Шамъ), кое-то ѣ даде улесненіе за да усвои малко по малко Индійскѣ-тѣ търговіѣ, и да ся задържи тамъ съ сичкото неблагодареніе на Геновскѣ-тѣ республикѣ, коя-то ѣ бѣше соперница, и можаше сама да ѣ ся опре за да не владѣе исклучително надъ морета-та. На 1388 ползова ся отъ Ломбардійскы-ты мѣтежи и размирицы за да ся разпространя Италійскѣ-тѣ земѣ, и така завладѣ града Тревиса, и сичкѣ-тѣ Тревисскѣ покрайнинѣ отъ могущественнѣя-тъ домъ на Каррарѣ. На 1420 завладѣ Фриюль, и преди 1454 отне отъ Миланско-то воеводство едни слѣдъ другы градовы-ты и земити на Виченцѣ, Белунж, Веронж, Падовж, Бречіѣ, Бергамж, и Кремж. На 1484 убѣди феррарскыя-тъ воеводѣ да ѣ отстъпи града Ровига и земия-тѣ му. На 1496 Неаполскыя-тъ Краль ѣ остави окрещеннѣ-

ты си градовы Траны, Отранта, Брендж, и Каллиполь. На 1499 Французскыя-гь Краль Лудовикъ XII искаше да звладѣе Миланскж-тж земѣ, тя му предаде союзничество-то си за да отстъпи отъ Кремѣнж, и сичкж-тж земѣ между рѣкы-ты Оглю, Ладж, По. На 1503 смърть-тж на папж Александрж VI даде ѣ благопрятенъ случай да отнеме отъ Церковнжтж (папскжтж) Държавж много градовы на Романиѣ, между кои-то Римини и Фленцж. Обаче никое отъ тыя завладѣнїя не бѣше толкова важно, колко-то островъ-тж Купръ, кой-то на 1291 бѣ завладенъ връхъ Гръцы-ты въ время крѣстовныхъ походовъ отъ Рихарда Ливосердечнаго краля Англійскаго, и на 1292 бѣ отъ него даденъ на Френедѣтъ Гл-де-Люзианъ на мѣсто правдины-ты що имаше той притязателно върху Іерусалимското кралство, а на 1489 Катерина Корнаро, дщеръ единого отъ най силниты совѣтницы Венетійскы, и вдовица послѣдняго владѣтеля Купърскаго Іакова II-го понеже бѣ умрело юще малко дѣте само-то ѣ чадо Іаковъ III, отишла на Венетїж, и тамъ предала Купърско-то кралство на Венетїйскжтж республикж, която го отъ тогава завладѣ и държе даже до 1571 когато ѣ го отнехж Турци-ти.

Отъ другж странж като ся открь (1498) отъ Портогалцыти новыятъ пѣтъза Индїѣ, Венетїя си загуби търговїжтж по тыя страны, посѣхнж главныятъ источникъ на богатствата ѣ, и слѣдовательно испаджъ превосходство-то на Финанцыты ѣ и на мореплаванїе-то ѣ. Камбрайскыятъ союзъ (1508) гдѣ-то папата Іудїй II, императоръ Максимилїанъ, Лудовикъ XII, Фердинандъ Католикъ и много други Державы Італїйскы бѣхж ся соединили противу Венетїйскж-тж республикж, ограниченж тога-зи само на свои-ты си средства, станж причина, ако не да ся съсипи совѣмъ, покрайнитѣ мѣрѣ да падне отъ тамъ насетѣ въ безспїе и немощь отъ много-то си подвигы и отъ безпѣрны-ты си военны и пѣнязны жертвованїя за да стои насрѣ-

шъ на рѣченя-тъ союзъ. Чюдно-то порасваніе на Турскъ-тъ сплъ докара и іоше мо-голѣмъ и по съспателнѣ вредѣ. Привлеченѣ бывши и безъ да ше да участвова въ войнѣ-тъ, кой-то Испанскый Императоръ Карлъ Пятый имаше съ Турцы-ты, въ царство-то Скенмана II, съ трактатъ-тъ Цареградскый на 1540, тя загуби четиринадесять островы въ Бѣло-море. На 1570 Селимъ II ѣ отне, какъ-то ся рече, островъ-тъ Купръ, и на 1645 Кьопрюли Ахмедъ, везиръ Султана Мухаммеда IV-го, завладѣ и острова Крита. Владѣнія-та си въ Морѣ, като ги загуби веднѣжъ, загуби ги послѣ іоше веднѣжъ на Пассаровичскыя-тъ миръ (1718), и ле можн веке да си ги отърве.

Кога-то на 1796 Бонапартъ, побѣдивъ Австрійцы-ты въ горнѣ-тъ Италиѣ, осадя Мантовѣ, приложи на Венетійскѣ-тъ республикѣ, съ кой-то имаше полезность да е добръ, да стори съюзъ съ Французскѣ-тъ республикѣ; а за това той полагаше условіе на Венетійскѣ-тъ аристократіѣ (какво-то днешній Наполеонъ III бѣ предложилъ на Австрійѣ), да си попромѣни уставъ-тъ и да го направи за народъ-тъ по пріятенъ. Тя аристократія не прие това нѣщо, и обаче не смѣѣщи да ся проновѣда отъ кѣмъ-то Австрійцы-ты, предпочете да стои на странѣ и не приема участіе въ войнѣ-тъ ни отъ самъ ни отвѣдъ. Бонапартъ, кой-то не хващаше твърдѣ вѣра на тѣ-зи неутралность, не влѣзе въ Туролскы-ты гѣрла за да пойде на Виеннѣ, освенъ като остави стражи въ по-главны-ты и по-важны-ты Венетійскы на сухо градовы, като Веронѣ, Бергамѣ, Бресчійѣ, и проч. Тія предосторожности не бѣхъ никакъ полезны, защо въ отсутствіе-то му ся дигнахъ насилны крамолы. Благородны-ты челяди на тѣя градовы, коп-то ся отъ давно раздражвахъ и горчиво прогнѣввахъ отъ Аристократическѣ-тъ обидность на *Златя-тъ книжъ*, соединихъ ся съ гражданы-ты за да дигнѣтъ главѣ противу Правительство-то по Французскы-ты начала.

Напротивъ селачи-ти поощряеми отъ жалугеры-ты, подкрѣпихъ вст-
хнать деспотисмъ, и го подкрѣпихъ съ класія и убійства, въ кон-
то стапяхъ жертва, наипаче въ Веронѣ, много Французски войни.
Послѣ Бонапартъ, като ся завърихъ побѣдитель отъ Австріѣ, гово-
ри като господарь на Венетійскыя-тъ сенатъ, и само съ угроженіе
(плашаніе) накара отслабихи-ты тыя мучители да си дадѣтъ о-
ставкѣ-тъ отъ владѣніе-то, кое-то прадѣди-ти имъ бѣхъ насилъ
отнели отъ народъ-тъ. Прогласили равенство между Венетійскы-ты
гражданы, и *злата-та книга* ся изгори. Такова бы паденіе-то на
тѣ-зи Венетійскѣ республичнѣ Державѣ, коя-то бѣ ся родила отъ
страхъ-тъ ужасный що нанеслъ тамъ Унно-Българскый царь Ати-
ла, и коя-то щяла да ся събори отъ силно-то Бонапартово ду-
ханіе.

Мы уже казахмы въ 9-та Книжицѣ, какъ отъ тога-ва тѣ ,
спорядъ трактаты-ты на 1815, далася, ведно съ Ломбардіѣ, на
Австрійскѣ-тъ имперіѣ.

КОИ СЖ БЫЛИ БЪЛГАРСКИ-ТИ СЛАВЕНЕ ВЪ МУСИЯ.

Когато Българи-ты въ лѣто 679 или 680 (1) миѣжли дунавъ-тъ и ся населили между Дунавъ-тъ, Бълканъ-тъ и черно море въ Мусіѣж, современны-ты Греческы и Латинскы списатели казвѣтъ че не ся населили тамо сами, но покоривше и *тамъ близо живѣющы-ти седемъ славенскы племена* и сотворивше ихъ свои условны поданицы, преселили ги такожде въ това мѣсто, и ги поставили да пазятъ предѣлы-ты на тѣзи повж свои земли, поселившы *свѣры-ты* отъ *Берегавскж-тж* т. е. при-

(1) Споредъ Анастаса и Кедрина, които казвѣтъ че Българското преселеніе станѣло въ 11-то лѣто царства Константина братаго, историографы вообще го полагаютъ въ лѣто 679. Но Теофанъ, отъ когото сж они вѣротно черпали и заемали свои тогавашны свѣдѣнія, казва напротивъ положительно, че то станѣло въ индикта 8, въ което лѣто умрѣлъ Арабскый Халифъ Моавія. А Моавія умрѣлъ, и споредъ несаго Теофана, и споредъ Елмачина [hist. Sarac. p. 48) и споредъ Абу Феда [annal. muet. 1, 377) въ петѣкъ на 6 Мая т. 680. Теофанъ пише: *απεβίω Μαυίας ο τῶν Σαρακηνῶν πρότος βασιλεὺς μὲν ἀρτεμισίω 5, ινδικτικῶν ἡ... καὶ τοῦτο τῶ ἐταί τῶν Βουλγάρων ἔθνος ἐπῆλτα τῇ Θράκη* (theoph. 1. 377). Така, споредъ Теофана, грѣба да кажемъ че българското преселеніе въ Мисія станѣло въ лѣто 680. Въ истото лѣто го полага и Франкскый писатель Сигебертъ.

брѣжнѣ-тѣ кнѣсурѣ (тѣснинѣ) кѣмъ востокѣ, а другы-ты шесть племена на кѣмъ планде и западѣ даже до Аварскѣ-тѣ землѣ въ Сърбїѣ и Панонїѣ.

Кои сѣ были *тѣи Славене*, и какѣ сѣ сѣ намѣрили по него време въ това мѣсто? за това ни Византїѣ-ты, ни други писатели не ны казвѣтъ нищо, и то е было причнѣ-тѣ да спорятъ по между си учени-ты и да казвѣтъ едни, че си были отъ край тамо въ Миссїѣ населени, гдѣ-то ги Българити намѣрили и покорили; а другы, че сѣ были преселили въ незнаино время по-напредъ отъ за Карпатскы-ты планины (2).

Мы ще приведемъ тукъ по слово що пишѣтъ за тѣхъ по случай на Българско-то преселенїе, самити писатели Никифоръ, Теофанъ, и Анастасъ, и послѣ ще видимъ да ли сѣ находити въ тѣхны-ты рѣчи нѣкое показанїе за рѣшенїето на подлежащїятъ въпросъ.

Никифоръ пишѣ: *», Κρατούσι δὲ τῶν (ἐγγιζόντων) καὶ παρωχημένων Σκλαβηνῶν ἔθνων, καὶ οὐς μὲν τὰ πρὸς Ἀβάρους πλησιάζοντα φρουρεῖν, οὐς δὲ τὰ πρὸς Ῥωμαίους ἐγγιζόντα τρεῖν ἐπιτάσσει [1].* Сирѣчь: облада-

(2) Выж. Българ. Книж. бр. 9. стр. 284. Гдѣто ны казвѣтъ че Шафарикъ писалъ (Слав. древн. Т. II. стр. 253) какѣ « за Славены-ты, които о-
« бытали въ Мизїя, Византїѣ-ты прѣвъ пѣтъ упоминавать по случай-тѣ на
« походы-тѣ въ земята имъ, който былъ предприетъ отъ Императора Костав-
« са II въ 657 год. » Добро е да глѣдамы що пишѣ еднѣтъ толкова учепъ Славянинъ какѣвъ-то е Г-нѣ Шафарикъ; но добро е да испытвѣмы и сами да ли е истинно все що пишѣ. Византїѣ-ты, за конто онѣ говорѣ тукъ, не сѣ другы, освенъ Теофанъ и Кедринъ. Тѣи истинна казвѣтъ че въ л. 657 или 658 Императоръ Константїнъ сторилъ воеванїе съ еднѣ голѣмѣ войскѣ на Славенскѣ-тѣ земля *κατὰ Σκλαβηνίας* (Theoph. p. 288 Cedr. p. 435); но не ны казвѣтъ никѣкъ ни гдѣ была тая земля, ни кои сѣ были тѣи Славене, които сѣ побѣдили тогази отъ Императора Константїя. Слѣдовательно въпросъ-тѣ си остава пакъ не рѣшенъ.

(1) Niceplі p. 23.

вѣтъ и *близо-живуци-ты* Славенскы народы, и имъ повѣдѣють едни, да пазятъ Аваромъ ближны-ты страны, а други, да вардятъ Греко-римляно мѣ сопредѣльны-ты мѣста.”

Теофанъ дума: ” Κοιμισάντων δὲ αὐτῶν καὶ τῶν παρακειμένων Σλαβηνῶν ἔθνων τὰς λεγόμενας ἑπτὰ γενεάς, τοὺς μὲν Σέρβους κατὰ τὸ αναπὸ τῆς ἑμπροσθεν κλεισούρας Βεργάβων ἐπὶ τὰ πρὸς ἀνατολὴν μέρος, εἰς δὲ τὰς πρὸς μεσημβρίαν καὶ δύσει, μέχρις Ἀβαρίας τὰς υπολείπουσας ἑπτὰ γενεάς ὑπὸ πάντων ὄντας [2]. Сирѣчь: като покорихъ ти (Българити) и *близосядяци-ти* Славенскы народы называемыя седемъ рода (плѣмена), и а с е л и хъ Сѣверы-ты отъ преднѣж-тѣ Берегавскъ (3) клису рѣ по восточны-ты страны; а по полуденны-ты и западны-ты до Аваріѣ, (населихъ) други-ты седемъ рода, кой-то иль бѣхъ условни подданицы. ”

Анастасъ копечно казва: ” Praesertim, cum dominarentur et adjacentium Sclavinorum generationibus, quae dicebantur, Septem Severes duidem locaverunt ab antea clausura Veragaborum ba partes orientales; in locis autem, quae sunt ad meridiem et occidentem usque ad Anariam residuas septem generationes quae sub pac to erant (4) сирѣчь: впрочемъ, като покорихъ и отъ близо (до него мѣсто) обитающы-ты славены племена-та, конто ся называвхъ седемъ, сѣвери-ты населихъ отъ преднѣж-тѣ тѣсницѣ Верегавскъ (5) къмъ

(2) Theoph. p 299

(3) Мы немамы никое сомнѣніе че рѣчь-та *Βεργάβων* е была погрѣчедя отъ славено-българскъ-гж Берегови брѣгове, (отъ брѣгъ-х-ѣ, πρὸς ἄρκτον) съ когото вѣроятнѣ ся е наричала отъ Българити оная клисура г. е. горска въ базкант-тѣ тѣснина, за да ся зине че была близо при морскити брѣговы, и да ся распознава отъ други-ты по-накъмъ западъ тѣ-есины.

(4) Anast. an. II Const. Pogon.

[5] Анастасъ, кой-то по слово превождаъ Теофана ии Тагински, писалъ

восточны-ты страны; а въ мѣста-та, кои-то сж кѣмъ планде и запѣдъ даже до Аваріѣж, остальы-ты седемъ племена, кои-то (имъ) бѣхъ подь *условія подданности*.»

Изъ тія історически свидѣтельства спички-ти нови писатели сж до нынѣ разумѣвали че тія *седемъ славенски родове* или плѣмепа ся намѣрили въ Мусіѣж, кога-то Българи ти завладѣли и населли това мѣсто. Но ако попитанъ кога и отъ гдѣ сж дошли тамо тія Славенски племена, патова, какъ то рекохми, отвѣтъ нѣма, освенъ ако положимъ, какво то мнозина мислятъ, че тѣи сж были тамо отъ край.

Последньо то това мнѣніе не може да ся потвърди никакъ освѣнъ ако кажимъ че речени ти седемъ славенски племена сж были потомци прѣисходящи отъ древни ти тамо живуци Гети, законто имами доста убѣдители історически свидѣтельства какъ сж были Славене. За тѣхъ мы щемъ други пѣтъ говори.

Ако ли не сж потомцы отъ Гети-ти, трѣба да кажемъ че сж дошли отъ вѣпъ. Но кога сж дошли?

Вси до нынѣ сж мыслили че трѣба да сж дошли въ *незнайно время* много по напредъ отъ Българско-то тамо преселеніе. Но да ли не е възможно да кажемъ че сж дошли въ время на истото сіе приселеніе? Милъ ны такавж мысль презъ умъ-тъ и поискахми да ѣ изложимъ тукъ просто за разсужденіе и отъ други-ты учены.

Вузантійскы-ты писатели сж пѣли съ описанія на нападеніята, кои-то часто правили на Миссіѣж и Тракія, Славены-ты; като мишували за това отъ лѣвіятъ Дунавскы брѣгъ

и рѣчь-тж *Вѣрзубо* *у еге гаво гин*, съ V=в отъ края вѣсти B=Б косто бате го нематъ гърцы-ты измѣняватъ го обичайно съ в=в.

на десныятъ. Не сумнително е убо че тии Славене живѣли въ Дакіѣ, т. е. въ Влахія и Молдавіѣ, какъто ны и положително казвхтъ това речены-ты и други писатели, а нигде не помянувайтъ за Славены живуши въ Мусіѣ.

Това като е тѣѣ, весьма вѣроятно е да кажемъ че реченыты *седель Славенски племена* сѣ были *часть* отъ истити оныя Задъ-Дунавскы Славени, конто Българити като ги покорили и сторили свои условни поданиници (1) или преди юще да минхтъ и да сѣ населятъ въ Мусіѣ, или и слѣдъ това приключеніе, довели ги и тѣхъ, заедно съ себѣ или наподирь, и ги населили въ тѣя мѣста.

Тѣзи нашѣ мысль мы основаваме на тѣя три обстоятелства:

1о Че, какъ-то рекохмы, никой писатель не ны казва да сѣ ся преселили тука тии славене по-напредъ, нито самъ Константинъ Багрянородный, кой-то обаче подробно пише за преселеніе-то на други Славене (Сърбы Хърваты) въ други мѣста;

2о Че и Никифоръ, и Теофанъ, и Анастасъ пишхтъ какъ тѣя *седель Славенски племена*, преди да сѣ покорятъ отъ Българы-ты, живѣли *близо до оныя мѣста* т. е. въ тѣхно-то сосѣдство; кое-то ще каже вѣтъ отъ Мусіѣ, зашо това сѣщо значать рѣчы-ты *ἐγγύζοντων, παρὸς ἐμμένων, παρὰ κρηένων* и *adg'acentium*, конто

(1) ὑπὸ πάντων ὄντας, каже Теофанъ. Пактоу, отъ Латинскѣ-тѣ рѣчы кое-тѣ, показва че, преди да сѣ покорятъ на Българы-ты реченыты Славене не были ни Грекохъ ни другимъ покорени но были свободни и самовластни, и че за това и като сѣ покорили на Българи-ты покорили сѣ съ условіе да имъ плащатъ уречена и опредѣленѣ дань *rustum*, какъ-то дпесъ плащхтъ на турціѣ Сърбити и Влахо-Молдавы-ты. *rustum* [соглашеніе, условіе]; значило по него време соглашенѣ дань, *tributum*.

ти писатели употребяватъ за да покажатъ гдѣ были но напредѣ ти Слав ене;

30 Че, конечно, Теоханъ, и Анастасъ точно казвѣтъ какъ, като ся населили въ Мусіѣ Бълаърети, *населили* (κατάκεισαν Ιουσα uegunt) тамо и речены-ты Славене, кои на востокъ, кои нападне и на западъ; отъ което проиходи естественно това умозаключеніе че, ако да бѣхъ ти уже испърво въ Мусіѣ населени, было бы совсѣмъ излишно да ся каже че ги населили тамо Българе-ти, защо който е населенъ, не ся населява, какъ-то и кой-то е сѣдѣлъ не сѣда.

Колко-то за племято *сѣвера*, мыслимъ да сѣ были отъ краѣ на населницы отъ оныя Славены, кои-то подѣ исто-то названіе *сѣвери* живѣли при десѣхъ рѣкѣхъ на *сѣверѣ* отъ Кіева, и кои-то Несторъ, Рускый лѣтописецъ; помянува ведно съ други ближни Славени: "Себо въ Русѣ токмо Словенскѣ языкъ: *Поляне, Деревляне, Новгородцы, Полочане, Драговичи, Сѣверо, Бузжане... и Волиняне* (1)

Мыслимъ такожде че ти сѣ были едно 7-тѣ речены Славенскы племена а не друго нѣкое плѣмя, какъ-то е мыслилъ Шафарикъ. "Изъ словъ (каже онъ) *Scлавinorum septem generationibus* и *reliquas gentes septem* ясно що *Себри* (2) и не принадлежали къ Славяномъ, и не были Славянами „ (3). Напротивъ изъ

(1) Несторъ гл. 1.

(2) Тѣи испърчилъ Шафарикъ чисто-Славянско-то имя Сѣвери само за да подтверди безъ никакое слово подтвержденія неоснованъ-тъ си употребилъ че ти не были Славяне, а были и той не знае какви: "остатки ли первыхъ (са бировъ, Сабировъ) истребленыхъ (л. 585) въ Кавказѣ, или же это были другыя толпы ихъ еще прежде (?) удалвшія ся на западъ „ (Шафарикъ Слав. древ. Погод. 1. Кн. II стр. 264.

(3) Шафар. тамже примѣч. 50.

тыя же слова ся види ясно че тиѣ принадлежали къ Славянамъ и были Славяне: защо Теофанъ и Анастасъ, като казвжтъ че Българети покорили 7-тъ Славенски племена, прилагжтъ той часъ че *Съвери-ти* [τοις μὲν Σέβερις Severes autem] поселили на востокъ и *осталы-ты* (τάς δὲ ὑπόλοιπους residuas, кусуръ-тъ) на пладне и на западъ; което ще каже явно че отъ 7-тъ Славянскы племена тиѣ изважджтъ перво едно-то съверя называемое, а послѣ говорятъ за о сталы ты, копто ще бжджтъ 6. Но вмѣсто да гы рече *шестъ* Теофанъ, какъ-то и преводчикъ-тъ му Анастасъ реклъ пакъ *седмъ*: τάς ὑπολοίπους ἑπτὰ γενεάς, употребивъ по тогашнему обичаю неправиленъ Греческы слогъ (салиннсмъ), кога то требувало да рече τάς ὑπολοίπους ἕξ γενεάς, или τάς ὑπολοίπους τῶν ἑπτὰ γενεῶν. Той-зи неправиленъ еллинизмъ, коумто не ся досѣтилъ Шафарикъ, далъ Самъ поводъ ученившему тому Славянисту да ся съборка тукъ въ свое-то мнѣше.

КАХВЕ.

Слабо ще ся намира и у нашій народъ иякой, да нее пилъ или поне да непознава кахве-то. И имотни и сиромаси, и граждане и селачіе вече навикнѣхъ на кахве-то, като на обикловенио едно питіе; то ни е станѣло вече като една отъ потрѣбы-ты за живѣяніе. Нъ какъ ся ражда кахве-то? какъ е влѣзло въ употребленіе? Мнозина ще има да непознавать. За такыва пишемъ слѣдуѣщы-ты рядове. Дрѣво-то, на което ся ражда кахве, (coffee Arabica, Арабскы буюнѣ) е на различнѣхъ величинѣхъ, а обикловенио достига отъ 12-15 фута дължинѣхъ. Колко-то е по-старо дрѣво-то, толкова по-вече млади-ты му стлѣбіе сѣ по-кривы, и ся расширявать та правять на около като щитъ. Кора-та му е бѣлѣзникѣва и корава, листѣ-та му сѣ като лимоновы, нъ само по-тънки, то е. дългнесты, яйцеобразны, свѣтлы, гладкы и всегда зелены. То цвѣти и дава рожбѣ прѣвъ всичкѣ-тѣ години. Цвѣтъ-тъ му е, бѣлѣ, дребень, мерише като цвѣтъ отъ ясени, има силенъ ароматическый дѣхъ, на вкусъ горчивѣ. Той цвѣти подъ листа-та на стлѣбіе-то, и когато окапе на мѣсто-то му ся явявать зелены ягоды, които колко-то узрѣвать ставать червены и достигътъ на величинѣхъ колко-то вышны; тѣ сѣ доста сладкы и хранителны. Вsrѣдъ ягодъ-тѣхъ, на мѣсто костилкѣхъ, коѣхъ-то имѣть вышны-ты, намира ся бобѣ, нарѣченъ *кахве*, покрытъ сѣ тънкѣхъ ципѣхъ; тоя бобѣ

КОИ СЖ БЫЛИ БЪЛГАРСКИ-ТИ СЛАВЕНЕ

ВЪ МУСИЖ.

Когато Българи-ты въ лѣто 679 или 680 (1) минжли дунавъ-тъ и ся населили между Дунавъ-тъ, Бълканъ-тъ и черно море въ Муссиж, современны-ты Греческы и Латинскы списатели казвѣтъ че не ся населили тамо сами, но покоривше и *тамъ близо живѣющи-ти седемъ славенскы племена* и сотворивше ихъ свои *условны поданници*, преселили ги такожде въ това мѣсто, и ги поставили да пазятъ предѣлы-ты на тѣзи новж своиж земляж, поселивше *спъеры-ты* отъ *Берегавскж-тя* т. е. при-

(1) Споредъ Анастаса и Кедрина, които казвѣтъ че Българското преселение станало въ 11-то лѣто царства Константина брадатаго, исторіографити вообще го полагають въ лѣто 679. Но Теофанъ, отъ когото сж они вѣроятно черпали и заемали свонти тогавашны свѣдѣнія, казва напротивъ положително, че то станало въ индикта 8, въ косто лѣто умрѣлъ Арабскый Халифъ Моавіа. А Моавіа умрѣлъ, и споредъ ислага Теофана, и споредъ Елмачина [hist. Sarac. p. 48) и споредъ Абу Феда [annal. muet. 1, 377) въ петъкъ на 6 Маія л. 680. Теофанъ пише: *απεβιω Μωαβιας ο των Σαρακηνων πρωτος βασιλεις μηνι αρτεμειω 5, ινδικτικον η... και τουτο τω ετει το των Βουλγαρων εθνος επηλτα τη Οραχη* (theoph. 1. 377). Така, споредъ Теофана, трѣба да кажемъ че българското преселение въ Мисія станало въ лѣто 680. Въ истото лѣто го полага и Франкскыйтъ писатель Сигебертъ.

брѣжнѣ-тѣ кинсургѣ (тѣсннѣ) кѣмъ востокѣ, а други-тѣ шесть племена на кѣмъ пладне и западѣ даже до Аварскѣ-тѣ землѣ въ Сърбіѣ и Паноніѣ.

Кои сѣ были тѣи Славене, и какѣ сѣ ся намѣрили по него време въ това мѣсто? за това ни Византійцы-тѣ, ни други писатели не ны казвѣтъ нищо, и то е было причннѣ-тѣ да спорятъ по между си учени-тѣ и да казвѣтъ един, че си были отъ край тамо въ Миссіѣ населени, гдѣ-то тѣ Българити намѣрили и покорили; а други, че сѣ были преселили въ незнайно време по-напредъ отъ за Карпатскы-тѣ планины (2).

Мы ще приведемъ тукъ по слово що пишятъ за тѣхъ по случай на Българско-то преселеніе, самити писатели Никифоръ, Теофанъ, и Анастасъ, и послѣ ще видимъ да ли сѣ ненаходи въ тѣхны-тѣ рѣчи нѣкое показаніе за рѣшеніето на подлежащиятъ въпросъ.

Никифоръ пише: „ Κρατοῦσι δὲ τῶν (εὐγυζόντων) καὶ παρω-
χρημένῳ Σλαβηνῶν ἔθνων, καὶ οὗς μὲν τὰ πρὸς Ἀβάρους πλησιάζοντα φρουρεῖν,
οὗς δὲ τὰ πρὸς Ῥωμαίους ἐγγιζόντα τρεῖν ἐπιτάσσουσιν [1]. Сирѣчь: облада-

(2) Выж. Българ. Книж. бр. 9. стр. 284. Гдѣто ны казвѣтъ че Шафарикъ писалъ (Слав. древн. Т. II. стр. 253) какѣ « за Славены-тѣ, които о-
бытали въ Мизія, Византійцы-тѣ пръвѣ пѣтъ упоминавать по случай-тѣ на
« походъ-тѣ въ земята имъ, който былъ предприетъ отъ Императора Констан-
« са II въ 657 год. » Добро е да глѣдамы що нише единъ толкова ученъ
Славянинъ какѣвъ-то е Г-пѣ Шафарикъ; но добро е да испытывамы п сами
да ли е истинно все що пише. Византійцы-тѣ, за които онъ говори тукъ,
но сѣ други, освенъ Теофанъ и Кедринъ. Тѣи наистина казватъ че въ л. 657
или 658 Императоръ Константінъ сторилъ восваніе съ единъ голѣмъ войскѣ на
Славенскѣ-тѣ земля *κατὰ Σλαβηνίας* (Theoph. p. 288 Cedr. p. 435);
но не ны казватъ никѣкъ ни гдѣ была тая земля, ни кои сѣ были тѣи Сла-
вене, които сѣ побѣдили тогази отъ Императора Константія. Слѣдователно
вопросъ-тѣ си остава пакъ не рѣшенъ.

(1) Niceph. p. 23.

вжтъ и *близо-живуци-ты* Славенскы народы, и имъ повѣлежтъ едни, да пазятъ Аваремъ ближны-ты страны, а други, да вардятъ Греко-римляно мѣ сопредѣльны-ты мѣста.”

Теофанъ дума: ” Κυριουσάντων δὲ αὐτῶν καὶ τῶν παρακειμένων Σλαβηῶν ἔθνων τὰς λεγόμενας ἑπτὰ γενεάς, τοὺς μὲν Σαβέρεις κατακίσαν ἀπὸ τῆς ἔμπροσθεν κλεισούρας Βερεγᾶβων ἐπὶ τὰ πρὸς ἀνατολὴν μέρη, εἰς δὲ τὰς πρὸς μεσημβρίαν καὶ δὺς, μέχρις Ἀβαρίας τὰς υπολοίπους ἑπτὰ γενεάς ὑπὸ πάλτου ὄντας (2). Сирѣчь: като покорихъ тѣи (Българити) и *близостьдлицы-ты* Славенскы народы называемыя седемъ рода (плѣмена), и а с е л и хъ Сѣверы-ты отъ предниж-тѣя Берегавскѣ (3) клисурѣ по восточны-ты страны; а по полуденны-ты и западны-ты до Аваріѣ, (населихъ) други-ты седемъ рода, кои-то имъ бѣхъ условию подданицы. ”

Анастасъ конечно казва: ” Praesertim, cum dominantur et adjacentium Sclavinorum generationibus, quae dicebantur, Septem Severes duidem locaverunt ab antiora clausura Veregaborum ha partes orientales; in locis autem, quae sunt ad meridiem et occidentem usque ad Anariam residuas septem generationes quae sub pace erant (4) сирѣчь: впрочемъ, като покорихъ и отъ близо (до него мѣсто) обитающы-ты славены племена-та, които ся называвхъ седемъ, сѣвери-ты населихъ отъ преднижъ тѣснинѣ Берегавскѣ (5) къмъ

(2) Theoph. p 299

(3) Мы немамы никакое сомнѣніе че рѣчь-та Βερεγᾶβων е была погърчена отъ славено-българскѣ-тѣя Берегови брѣгове, (отъ брѣгъ-хъ, πῆρξλιον) съ която вѣроятно ся е наричала отъ Българити оная клисура, т. е. горска въ балканъ-тѣ тѣснина, за да ся знае че была близо при порскити брѣговы, и да ся распознава отъ други-ты по-нижъкъ западъ тѣснины.

(4) Anast. an. II Const. Pogon.

[5] Анастасъ, кой-то по слово превождагъ Теофана на Лигииски, писалъ

восточны-ты страны; а въ мѣста-та, кои-то сж кѣмъ пла-
дне и запѣдъ даже до Аваріѣ, осталь-ты седемъ племена, ко-
и-то (имъ) бѣхж подъ *условнѣ подданность.*»

Изъ тѣя історически свидѣтелства сички-ти нови писатели
сж до нынѣ разумѣвали че тѣя *седемъ славенски родове* или плѣ-
мепа ся намѣрили въ Мусіѣж, кога-то Българи ти завладѣли и
наседили това мѣсто. Но ако попиташъ кога и отъ гдѣ сж дошли
тамо тѣя Славенски племена, натова, какъ то рекохми, отвѣтъ
нѣма, освенъ ако положимъ, какво то мнозина мислятъ, че тѣи сж
были тамо отъ край.

Послѣднѣо то това мнѣніе не може да ся потвърди инакъ
освѣнъ ако кажимъ че речени ти седемъ славенски племена сж
были потомци произходящи отъ древни ти тамо живуши Гети, закон-
то имамн доста убѣдители історически свидѣтелства какъ сж были
Славене. За тѣхъ мы щемъ други пѣтъ говори.

Ако ли не сж потомцы отъ Гети-ти, трѣба да кажемъ че сж
дошли отъ вѣнъ. Но кога сж дошли?

Вси до нынѣ сж мыслили че трѣба да сж дошли въ *незнай-
но время* много по напредъ отъ Българско-то тамо преселе-
ніе. Но да ли не е възможно да кажемъ че сж дошли въ время
на истото сіе приселеніе? Минж ны такавж мысль презъ умъ-тъ
и поисканн да ѣж изложимъ тукъ просто за разсужденіе и отъ
другы-ты учены.

Взантийскы-ты писатели сж пълни съ описанія па нападе-
ніята, кои-то часто правили на Миссіѣж и Тракія, Славены-ты;
като мннували за това отъ лѣвіятъ Дунавскы брѣгъ

и рѣчь-тж *Вѣрзубоу в еге г а в о г и п*, съ V=в отъ края вѣсти В=Б
косто като го нематъ гърцы-ты измѣняватъ го обичайно съ в=в.

на десныятъ. Не сумнително е убо че тѣи Славене живѣли въ Дакіѣ, т. е. въ Влахія и Молдавіѣ, какъ томы и положително казвѣтъ това речены-ты и други писатели, а нигдѣ не помянувайтъ за Славены живуци въ Мусіѣ.

Това като е тѣй, весьма вѣроятно е да кажемъ че реченыты *седель Славенски племена* сѣ были *часть* отъ истити оныя Задь-Дунавскы Славени, които Българити като ги покорили и сторили свои условни подданици (1) или преди юще да мнѣжтъ и да ся населятъ въ Мусіѣ, или и слѣдъ това приключеніе, довели ги и тѣхъ, заедно съ себѣ или наподирь, и ги населили въ тѣя мѣста.

Тѣзи нашѣ мысль мы основаваме на тѣя три обстоятелства:

1о Че, какъ-то рекохмы, никой писатель не ны казва да сѣ ся преселили тука тѣи славене по-напредъ, нито самъ Константиновъ Багрянородный, кой-то обаче подробно пише за преселеніето на други Славене (Сърбы Хърваты) въ други мѣста;

2о Че и Никифоръ, и Теофанъ, и Анастасъ пишѣтъ какъ тѣи *седель Славенски племена*, преди да ся покорятъ отъ Българы-ты, живѣли *близо до оныя мѣста* т. е. въ тѣхно-то сосѣдство; кое-то ще каже вѣтъ отъ Мусіѣ, защо това сѣщо значатъ рѣчы-ты *ἐυκείμενων, παρὸς κείμενων, παρὰκείμενων* и *ad'acentium*, които

(1) *ὅτι πάντων ὄντων*, каже Теофанъ. Пакъто, отъ Латинскж-тж рѣчь кое-то, показва че, преди да ся покорятъ на Българы-ты реченыты Славене не были ни Грекомъ ни другимъ покорени но были свободни и самовластни, и че за това и като ся покорили на Българи-ты покорили ся съ условіе да имъ плащатъ уреченан опредѣленъ дань *rustum*, какъ-то апесъ плащѣтъ на турціѣ Сърбити и Влахо-Молдавы-ты *rustum* (соглашеніе, условіе); значило по него време соглашенъ дань, *tributum*.

ти писатели употребявять за да покажатъ гдѣ были по напредъ.
ти Славене;

30 Че, конечно, Теофанъ, и Анастасъ точно казвять какъ,
Бато си населили въ Мусійъ Бълаѣрети, *населили* (κατ' ὄριστον ἵστα
verunt) тамъ и речены-ты Славене, кои на востокъ, кои на западъ
и на западъ; отъ което происходитъ естественно това умозаклю-
чение че, ако да бѣхъ ти уже испърво въ Мусійъ населени, бы-
ло бы совсѣмъ излишно да ся каже чегти населили тамо Бъла-
Ре-ти, зашто който е населенъ, не ся населява, какъ-то и кой-то
е сѣднълъ не сѣда.

Колко-то за племято *сѣвера*, мыслимъ да сѣ были отъ край
населеницы отъ оныя Славены, кои-то подъ исто-то названіе *сѣ-*
вери живѣли при деснѣ рѣкѣ на *сѣверъ* отъ Кіева, и кои-то Не-
сторъ, Рускый летописецъ; помянува ведно съ други ближні Сла-
вени: "Себо въ Руси токмо Словенскъ языкъ: *Поляне, Дре-*
вяне, Новгородцы, Полочане, Драговичи, Сѣверо, Буѣсане... и
Волиняне (1)

Мыслимъ такожде че ти сѣ были едно 7-тъ речены Сла-
венскы племена а не друго нѣкое плѣмя, какъ-то е мыслилъ Ша-
фарикъ. "Изъ словъ (каже онъ) Sclavinorum septem generationi-
bus и reliquas gentes septem ясно що *Себри* (2) и не принадле-
жали къ Славяномъ, и не были Славянами ,, (3). Напротивъ изъ

(1) И есторъ гл. 1.

(2) Тѣи испърчилъ Шафарикъ чисто-Славянско-то имя Сѣвери само
за да подтверди безъ никое слово подтвержденіи неоснованъ-тъ си употре-
аж че ти не были Славяне, а были и той не знае какви: "остатки ли пер-
> выхъ (саби ровъ, *Сабуровъ*) истребленыхъ (л. 585) въ Кав-
> казѣ, или же сто были другыя толпы ихъ еще прежде (?) удалившия ся
> на западъ ,, (Шафарикъ Слав. древ. Погод. 1. Кн. II стр. 264.

(3) Шафар. тамже примѣч. 50.

ТѢЯ же слова ся види ясно че тѣи принадлежали къ Славя-
намъ и были Славяне: защо Теофанъ и Анастасъ, като казвхтъ че
Българети покорили 7-тъ Славенски племена, прилагхтъ той часъ
че *Сѣвери-ти* [τοῖς μὲν Σέβερις Severes autem] поселили на востокъ
и *осталы-ты* (τὰς δὲ ὑπόλοιπους residuas, кусуръ-тъ) на пладше и на
западъ; което ще каже явнио че отъ 7-тъ Славянскы племена тѣи
изваждхтъ перво едно-то сѣвери називаемое, а послѣ говорятъ за
о сталы ты, които ще бждхтъ 6. Но вмѣсто да ги рече *шестъ*
Теофанъ, какъ-то и преводчикъ-тъ му Анастасъ реклъ пакъ *се-*
делизъ: τὰς ὑπολοίπους ἑπτὰ γενεάς, употребивъ по тогашнему обичаю
неправилень Греческы слогъ (еллиписмъ), кога то требувало да рече
τὰς ὑπολοίπους ἕξ γενεάς, или τὰς ὑπολοίπους τῶν ἑπτὰ γενεῶν. Той-зи не-
правилень еллиписмъ, комуто не ся досѣтилъ Шафарикъ, далъ
самъ поводъ ученнѣйшему тому Славянисту да ся сбърка тукъ
въ свое-то мнѣніе.

КАХВЕ.

Слабо ще ся намѣра и у нашій народъ никакой, да нее пилъ или поне да непознава кахве-то. И имотни и спромаси, и граждане и селачіе вече навикнѣхъ на кахве-то, като на обикновенно едно питіе; то ни е станѣло вече като една отъ потрѣбы-ты за живѣніе. Нѣ какъ ся ражда кахве-то? какъ е влѣзло въ употре-бленіе? Мнозина ще има да непознавать. За такыва пишеть слѣ-дующы-ты рядове. Дрѣво-то, на което ся ражда кахве, (coffee A-rabica, Арабскы бюннѣ) е на различнѣ величинѣ, а обикновенно достига отъ 12-15 фута длѣжинѣ. Колко-то е по-старо дрѣво-то, толкова по-вече млади-ты му стлѣбіе сѣ по-кривы, и ся разширя-вать та правять на около като щитѣ. Кора-та му е бѣлѣзникѣва и корава, листѣ-та му сѣ като лимоновы, нѣ само по-тѣнкы, то ес-длѣгнесты, яйцеобразны, свѣтлы, гладкы и всегда зелены. То цвѣ-ти и дава рожбѣ прѣзъ всичкѣ-тѣ годинѣ. Цвѣтъ-тѣ му е, бѣлѣ, дребенѣ, мерише като цвѣтъ отъ ясинѣ, има силенѣ ароматичес-кый дѣхъ, на вкусъ горчивѣ. Той цвѣти подѣ листа-та на стлѣбіе-то, и когато окапе на мѣсто-то му ся являть зелены ягоды, ко-и-то колко-то узрѣвать ставать червены и достиг тѣ на величинѣ колко-то вышны; тыи сѣ доста сладкы и хранителны. Вsrѣдѣ яго-дѣ-тѣ, на мѣсто костилкѣ, коѣж-то имѣть вышны-ты, наип-ра ся бобѣ, нарѣченѣ кахве, покрытъ сѣ тѣнкѣ ципѣ; тоя бобѣ

честивы бащи и братья, каквото вый отскоро начнахте изъ основаніе този святый храмъ, този новыи Сіонъ во име Св. Велико-мъченика Димитрія и въ память на Български тѣ Апостоли Св. Кирила и Св. Методія, които днесъ празнуваме?

И кой неще се душевно радва? Кому неще се умилли сърцето, като погледне васъ съ каква радость, съ какво веселіе сте събрали днесъ въ новостзидаема та тѣзи Черква, на която зидоветѣ още не сж свършени и враты тѣ й не сж окачени, а само мѣсто то имъ назначено, — че пакъ сте се затекли да ѣкъ посѣтите, още и съ присѣтствіе то си да почетете блаженна та память на наши тѣ първоучители и Апостоли? Въистинна много похвална е тѣзи ваша ревность, това ваше благоговѣніе и къмъ Божія тѣ храмъ и къмъ Святитѣ Отцы Кирила и Методія, които сж насъ просвѣтили съ Спасителна та Христьянска вѣра, и за които другій пакъ се е говорило на днешній день въ тукашно то наше главно училище, както и днесъ тамъ пакъ ще се каже слово за тѣхъ.

Заради туй менѣ тукъ остава да продължа речта си само за съзидаше то Черковно, че сища и като Христьяне, и като Българе, и като съграждане и съжителни въ тѣзи махлы на старыятъ нашъ градъ—сища, думамъ, както показвате ревность и усърдіе къмъ Черква та съ днешно то си събраніе въ нейния тѣ дворъ, сища пакъ трѣба да покажете вашата помощъ за нейно то съграждаше, което съ Божята воля и съ милостиво то царско изволеніе, вече начна и трѣба да се свърше, както да се собираме вжтрѣ въ неѣкъ и, по длѣжността си христьянска, да възсылаваме наши тѣ къмъ Бога молитвы и за себе-си и за честитыя тѣ нашъ Царь Султанъ Абдул-Меджитъ: Господь да го поживи за много на блистателныя тѣ Неговъ престолъ, подъ сѣнка та на кого то и пый и сячкія тѣ нашъ народъ се наслаждаваме съ благоденствіе!

А за да се увѣри съкій отъ васъ въ това мое и общо при-
капваніе за кавка-да-е помощъ на Черква или училище, което
украсява и Черква та и цѣлю общество,—нека си напомяни И-
сторія та на вѣтхозаконнѣя тѣ Св. Яковъ

Този Явовъ, сынъ Исаковъ, внукъ Аврамовъ, като вървѣше
отъ влѣтвеннѣя тѣ кладѣнецъ (вир-савее) и отиваше за въ Хар-
ранъ, замръкна на пътя тѣ и легна да спи, като си подложи камъкъ
за възглавница. Тамъ той видѣ сънъ: една стълба, закрѣпена на
земя та, а върха тѣ ѿ стигалъ до небе; по неѣж Ангели Божіе
качвали и слазяли, както е писано въ бытейска та книга. Подиръ
Този сънъ, Яковъ стана и зе камъкатъ, който му бѣше възглав-
ница; постави го тамъ стълпъ, излѣ върху него елей, и онова
мѣсто нарече домъ Божій (*).

Видите ли, благочестивы, че Яковъ не създалъ храмъ или
домъ Божій, а само единъ камъкъ турилъ за стълпъ (дирекъ) и
го нареклъ домъ Божій.

Може ли сега нѣкой да помисли, че едно камъче да се ту-
ри за Божій домъ не е добръ Богу приносъ или не му е пріате-
нъ? Азъ ще кажъ, че нѣкому още може да е и смѣшно, като
гледа какво прави Яковъ: единъ камъкъ нарече домъ Божій, а въ
него нема отдѣ да се влѣзе; защото нема ни врати ни прозор-
цы! И панстина може бы нѣкой да не има за нищо тѣзи Яковова
работа; но Господу Богу тя е была нѣщо и твърдѣ угодно нѣщо,
твърдѣ благопріятно нѣщо, за кое то Яковъ много и много былъ
награденъ. Защото по време пакъ му се евилъ Господъ Богъ на-
сънѣ, и му рекълъ: » Азъ съмъ Богъ твой, който бѣхъ ти се евилъ

(*) Быт. гл. 28, ст. 10 и слѣд.

на онуй мѣсто, дѣто ми въздигна стѣлпъ; и сега стани и иди въ отечество то си, а азъ выняги ще бждѣ съ тебя. (**)

Итъй Богъ забывилъ толкось малѣкъ даръ, единъ камѣкъ за стѣлпъ туренъ и домъ Божій нареченъ—не го забравилъ; но го поминилъ, като твърдѣ голѣмо нѣщо принесено Нему въ даръ, и за него награжда Якова, като му казва: „ Азъ буду съ тобою. » И то е сѣщо, като-че да му е рекль:

» О Якове! ты Ме си дарилъ съ единъ простъ камѣкъ, а Азъ ще положж на главата ти вѣнецъ отъ безцѣнъ камѣкъ: защото Царье и Архіереи и Князове ще да излязятъ отъ тебя съ мое повелѣніе »

« Ты ми постави единъ малѣкъ стѣлпъ, а Азъ самси ще ти бждѣ крѣпкій стѣлпъ за сичко. Ты малко елей излѣ на стѣлпа тѣ, а Азъ ще помажж глава та ти съ елей отъ благословеніе. Ты малко то онуй мѣсто нарече Мой домъ, а Азъ твой тѣ домъ, твоя та чезядь ще да умножж на свѣта тѣ, като звѣзды тѣ на небе то и капто пѣсъка тѣ на море то; освѣнъ това Азъ благоволихъ, както отъ твоего племе да приемна пѣтъ, за да спасж сичкіятъ свѣтъ. Итъй азъ буду съ тобою во вѣки.»

Оттамъ стига да разберемъ, любезнии слушатели, колко е пріятна Богу и най-малка га помощь за съзиданіе то Черква было училище или друго богоудно заведеніе! Затова нека сѣкій отъ васъ се затече да спомогне по нѣщо на този Божій домъ—и да знай, че неще остана ненаграденъ отъ Бога, съ молитвы тѣ Св. Великомѣченика Дмитрія и Св. Отецъ нашихъ Кирилла Методія Аминь.

Т. Н. Шишковъ.

[**) Быт. гл. 31, ст. 13.

С Л О В О .

За Св. Кирилла и Методіа

Изречено на годишно то праздуваніе на Славѣнски тѣ Апостоли и първы наставници, Святіи Отцы Кирилла и Методія, и казано отъ трима ученицы въ главно то училище на Жельзникъ, 11 Маія 1859 льто.—

Почетны съграждане!

Ето че дойде пакъ тържественный тѣ день на блаженны тѣ ваши отцы и учители! Ето че дочакахме и тѣзь година тѣхныя тѣ праздникъ, който е священь за насъ, за сички тѣ братья Българе и за цѣло Славѣнско племе! Священь е въистинна и тържественъ за синца ны този праздникъ: защото въ него се славослови блаженна та память на тѣзи, които сж просвѣтили нашія тѣ и цѣль славѣнскій родъ съ спасително то ученіе Христово; на тѣзи, които сж измыслили наша та книга и превели на езика тѣ ны Св. Писаніе; на тѣзи, съ една рѣчь, които положили първый камькъ, първо то основаніе на Христова та черква въ Българія, а съ него и начало то на писменность та, на книжно то ученіе и просвѣщеніе. И тѣ сж извѣстны тѣ намъ двама та Солунски братья, Кирилль и Методій, които Християнска та черква е почела въ лика тѣ на Святый тѣ и огредила е да се праздувать на днешній день.

За святаятъ животъ на тѣзи наши Апостоли и учители, както и за голѣмытъ имъ дѣянія, ний сме говорили другій пѣть. За това сега нема да повтаряме, а ще поприкажемъ малко исторически за покръстваніето Българско, на което тѣ сж быле причина-та, и за основанната отъ тѣхъ Българска Иерархія.

Покръстваніето на Българетъ, споредъ Венелина (*), започело отъ покръстваніето на царятъ имъ Бориса. А за него Борисъ былъ приготвенъ, отъ сестра си Тодора, която отъ малка съдяла робиня у гръцкіятъ царскій дворъ, дѣто се научила и приела Християнската вѣра, и тѣй се върнала при брата си. Съ Тодора наедно много спомогналъ на това и духовникатъ ѝ отецъ Методій, когото тя имала съ себѣ-си още отъ Цариградъ. Царъ Борисъ, увѣренъ веке въ истиннотъ на Християнството, не се забавилъ да го приемне наедно съ сичкіятъ свой домъ и дворъ, като се отрекълъ тържественно отъ Перуна и отъ съ тѣ язычески заблужденія. Въ святото кръщение, Борисъ былъ нареченъ Михаилъ, на името на Гръцкіятъ царъ, съ когото се тогасъ обычали.

Подиръ като се покръстилъ царятъ и дворетъ му, той издалъ заповѣдъ на своитѣ подданици въ България и въ принадлежаитѣ ней земи, за да се покръстятъ сичкитѣ — и послушали, но не тѣй лесно; защото насждѣ имало спънки, насждѣ смѣтти, и този вжтрѣшенъ религіозный бой траялъ 7—8 години, до като найсетнѣ въ 869—870 л. Християнството свършено зело върхъ, и се распрострѣло въ сичкитѣ Български владѣнія. Тукъ сега нужда отъ учители, тукъ поприще за проповѣдници, тукъ поле на Апостолска жертва!

Сега се ражда питаніе: въ 869—870 г. сичкитѣ Българѣ

(*) Критическія изслѣдованія объ Исторіи Болгаръ, Москва 1849.

да ли се покръстиха до единъ? Невъзможно е да повърваме, че подиръ тѣзи години въ България не се е намирало веќе послѣдователи на идолопоклонството: заради туй на тѣзи години не можемъ инакъ да гледаме, освѣнь като на епоха, въ която Християнската вѣра слѣдъ борбата си съ язычеството станала господарственна, обща, царствующа.

Но съ сичко туй България въ това време не можеше да се нарече свършено Християнска, макаръ да бѣше покръстена: защото да покръсте нѣкой единъ народъ и да го научи добръ на вѣрата и на длъжноститѣ, които предписва черквата, — тѣ сж работы различни. Да покръстишь е лесно; но да научишь нѣколко ученицы иска трудъ и време: а колко повече за цѣль народъ! Оттамъ се вижда, че малко трудове не сж имали Борисъ, Методій съ брата си Кирилъ и тѣхнитѣ сподвижници. — —

Искаме още нѣщо да речемъ за Българското покръстваніе; но като се не знаѣтъ подробноститѣ на тѣзи голѣма и священна работа, тя естествено показва ни се тъмна: затова се и ограничаваме съ тѣзи разсужденія на незабравениятъ нашъ исторіографъ, покойный Венелинъ, отъ похвалнитѣ трудове на когото и ный се възползуваме да продължимъ още словото си:

Сжщественното условіе, казва той, за въвеждането християнската вѣра въ тѣзи страна бѣше: 1) да се обучи народътъ, да му се проповѣдва; 2) да се введе Богослуженіето и преводатъ на Св. Писаніе. А това ставаше съ голѣмо замѣганіе на правителството и съ непрестаннитѣ трудове на учителитѣ.

Заради туй е грѣбало да се намѣратъ и нужното число священници: отдѣ? а) отъ Българската християнска областъ, сир. отсамъ Стара—Планина въ княжеството *Загоріе*, което было Българско, и заселено се съ Българе—Християне (и на което столнина бымъ нашиятъ градъ Ески—Загра, тогасъ *Железникъ*); б)

отъ имперіята: Борисъ се отнесалъ на Византійското правителство за да му прати проповѣдници и учители; ами да ли Гръцы! Защо Гръцы когато въ Тракія, Тесалія, а найвече въ Македонія толко съ Българско духовенство? — И видите ли, че тогисъ Вѣсточната черква доста благоразумно постъпвала за косто Шелеръ не може да ѝх нахвали, че тя никога не пущала проповѣдници, които не знаели пужнытъ сзыцы за у кръстенытъ отъ неж народы! И достойна е была, вѣстина, за много хваленія; защото, ако напр. у Българетъ, тя бѣше прашала Гръцы, каквото сега, то искривенытъ Български думы въ устата на Гръцытъ не щѣхъ ли да направятъ народтъ да не вѣрва тѣзи *Иноплеменьници*, да имъ се слѣе, да ги намрази и да ги не познава? А отъ друга страна, кой нече е съгласенъ съ насъ че ученіето изъ устата, отъ които излизатъ родны звукове, родны думы, родны израженія — кой нече е съгласенъ, че таквози ученіе бива по-силно, по-убѣдително?

Братъ! това трѣба и ний да неповѣдаме, че Гръцката черква за права Бога, тогисъ была доста благоразумна, като не прашала въ Българія Гръцы, ами Българе. Но защо да не е и сега тя таквази? То е друго питаніе, което рѣшеніето си чака отъ свѣстяваніето на великата тѣзи черква, и най-много отъ царската милость. Дай Бже!

И тѣй тука не можемъ каза нищо по-добро и по за вѣрваніе отъ това, че Борисъ освѣнъ своето Загорско духовенство, викалъ и отъ Имперіята Български священници, проповѣдници и учители. Но какъ сж се избирали и испращали тѣзи книжовны, тѣзи духовны хора? Както се види, Царятъ былъ оставилъ тѣзи работа на отецъ Методія, който, като роденъ въ Македонія, знаелъ е добръ таяшнытъ обстоятелства, и ималъ познайници — и каквы! роднипы между които былъ и братъ му и др. Инакъ то не е можло да бѣде.

Тогасъ Гръцкото правителство отъ своя страна было объеви-

мо за оиъзи, които искатъ да идатъ въ България, дѣ и кому трѣба да се свѣтъ. А Методій былъ поръчалъ на одного отъ своитѣ познайници въ Македонія да приканва проповѣдници за въ България; и този най-ближенъ неговъ познайникъ былъ братъ му въ Солунъ, на име Константинъ, комуто и най-добръ можалъ да въврѣи тѣзи работа, и съ когото той се споразумѣвалъ още преди кръщеніето на царскіятъ дворъ, тѣй и ситѣ, когато се собрали на едно. Оттамъ се познава, че тѣзи двамата братя, съ тѣхъ и сичкитѣ Българе по Имперіята, отъ се сърце желаяли и спомагали да се обърне както царятъ, тѣй и сичкіятъ едноплемениый съ тѣхъ народъ на истишныятъ и спасителенъ христїанскій пѣтъ. —

Ами какъвъ человекъ былъ този Константинъ? Сичкитѣ, които описватъ животътъ, казва Венелинъ, наричатъ го братъ на Методія, роденъ въ Солунъ и философъ. — А че *философъ* значи ученъ человекъ, или любитель на мъдростята, на наукитѣ; и думата *философія*, че ще да рече ученность, или се едно, писменность, — то е знайно и безъ доказателства. А работата на ученитѣ, сир. на философитѣ, още отъ незапамятны времена была е учителска — и не може да бжде друга; защото неученитѣ не знайтъ да учятъ, а трѣба да се учатъ, но отъ кого и отъ каквы ако не отъ учителн?

И тѣй достигаеме да разбиремъ, че нашъ Константинъ, като Солунскій философъ, той былъ и професоръ, и директоръ на Солунскитѣ училища; ами гръцки ли съ быле тѣ? Венелинъ пакъ отговаря че быле Български. А това е и трѣбало тогисъ на Българскіятъ царь, сир. человекъ ученъ, Професоръ, философъ, учитель, наставникъ.

Казашото по-напредъ за духовенството, което Борисъ употребилъ, за да научи и просвѣти народатъ, простира се и на тѣзи братя, които по-много се трудили, по-много отличили въ тѣзи работа и станали безсмъртны, защото быле по-вече дѣятелны. Това

само стага да увѣри опѣзи, които се сумпѣватъ за тѣхната народностъ, т. е. които пытатъ за тѣхъ: Гърци ли сж быле или Българе-Естесвенно и не трѣба пытаніе, че ако бяхъ Гърци *Методій* и братъ му, нещяхъ толкосъ трудове да положатъ, както за водворяваніето на истинското Христово ученіе, тѣй и за ввежданіето на писменността у Славенитѣ; и това явно ги показва за сжщи патриоти Славѣне, *Българе*.

Явно е още, че голѣмитѣ и безсмъртни тѣхны услуги, които сторили на царятъ и народатъ Българскій, даватъ имъ правѣца за любовта на царятъ и на сичкото имъ отечество; и ново-образованната Българска Іерархія, Българска черква нѣколко време се управлява отъ тѣхъ, отъ тѣзи голѣми свои основатели, Отцы и Апостолы *Методія* и *Константина*, който въ монашеството си былъ нареченъ *Кирилъ*.

Най-подиръ, като створилъ тѣй пѣтъ на Христіанството въвъ си тѣ страни на своята държава, *Борисъ* близо при умира­ніето си направилъ своитѣ сынове сътрудници на управата и послѣднитѣ си дни посвятилъ на тишина и благочестіе, като прекаро валъ времето си по-многото въ построенныятъ отъ него мѣнастырь, дѣто се и мѣчилъ да утвърди своитѣ подданици въ спасителното Християнско ученіе, и още да образува достойны пастыри и учителя. Ето истинный отецъ на отечество-то! Ето достойный царь за высокото свое опредѣленіе! Ето, на конецъ сжщій Божій помазанникъ който да царува и да оправи единъ народъ въ пѣтатъ на благочестіето!

Кога се е преставилъ великіятъ този Монархъ не се знае; но той и сестра му за Славѣнската Православна черква сж каквото *Константинъ* и *Елена* за Гърцката. А образователитѣ на младата тѣзи черква сж быле святитѣ наши отцы и Апостолы, *Кирилъ* и *Методій*. Да бѣде тѣхната память вѣчна и драгоценна за сич-

китѣ вѣрны сынове на възточната Християнска черква! Дай Боже да се сподобимъ съ възкръсваніето на погиналото наше Българско духовенство, което да послѣдува примѣратъ на тѣхната святость и на неуморнитѣ ний трудове за утвърдѣніето на Евангелското учение! Дай Боже да видимъ единъ день и ний такиѣзи пастыри и учители, които съ любовта си къмъ вародатъ, къмъ отечеството; още и съ преданността си къмъ престолатъ на Н. Ц. В. Султанатъ да сж и да остануть добръ примѣръ за сичкитѣ сынове на отечеството! Аминь.

Т. Н. Ш.

*Стіхиры, Тропарѣ и Кондакъ, Святитѣ Отецѣ
Кѣрила и Методіа.*

На Гдн възвахъ Слава Стыхъ гласъ з.

Сешедше сѧ, ѿ Праздникалюбцы, пѣснями и хвалами паматъ стыхъ отецъ Кѣрила и Методіа воспомъ глаголюще: радѣйтеся Славаномъ вѣнцелѣе и столпи непоколебимѣа радѣйтеся свѣтланицѣмъ всесвѣтлѣи; иже Славанскѣа концы ѿзрѣли есте чѣстными вашими: радѣйтеся ѿба сватѣи равноапостоли проповѣдавшии намъ Евангеліе и ѿсвѣтившии насъ крещеніемъ сватымъ. И ныйъ непрестайте молитися Хртѣ Бгѣ ѿ нже вѣрю и любовію утѣшихъ приснорадостію и празденственію паматъ вашѣ. — и ныйъ Богородицѣнъ или Праздника.

На стіховнѣ гласъ д

Премѣдрости сокровище бывши, стѣтелѣ Хрѣстовы, сердца невѣрныхъ людей оученіемъ своимъ просвѣтили есте, благоустѣа имена насадивши: тыже васъ вси яко чѣстелн премѣдри достодожно по достоинствѣу чѣлажаемъ и молимся: молитеса Хртѣ: Смыже ѿ юности порабѣтасте: избавити насъ навѣтъ вражѣихъ, и спастися душами нашими.

Тропарь стѣхъ гласъ а.

Яко звезды свѣтлыя, ишрауенныя прелести разористе и свѣтъ спасительный Славаномъ ѡблнстасте. Тамже ублажаемъ васъ, стѣи Кириллѣ и Методіе, теплѣ просаще: молитесь всегда ко Гдѣ прегрешеній ѡставленіе намъ даровати и душамъ нашимъ миръ и велию милость. — Слава и нынѣ Праздникъ.

Кондакъ гласъ д, подог. ивнлся еси:

Христовы проповѣдники и истинны провозвѣстники, Апостоловъ ревнители, Славанскіѣ свѣтильники, Кирилла премудраго и Методіа восхваляемъ.
Ікосъ:

Растоуенныя люди собравши во единъ Боговъденіа развнъ и крещеніемъ ѡмывши невѣдѣніа ветхость, земли Славанскіа просвѣтили есте крѣтомъ: и навунвши славити Трѣхъ Ѡца и Сна и Дѣа прѣстаго соединили есте развнное стадо Хрѣта Бога, смязе до днесь, вѣрою неподвнжно стоаци, взываеть: избави ѡ всѣкаго злаго ѡвствоуна ЦАРЯ нашего, ѡтечество и люди ублажающыя васъ, Кириллѣ и Методіе, Стителіе Божіи.

На хвалитсѣхъ слава гласъ в.

Ѡ невестъ пріемши помазаніе духовнъ Кириллѣ и Методіе прелаженинѣ, были есте яко маслина плодovitа въ дому Божій: и плодами вашими оуладився великн въ црѣхъ Мнханлъ, пріать васъ любовію, во еже ѡсвятити его и земли Болгарскіа крещеніемъ сватимъ, и ко истинней вѣрѣ наставити. Тъмъ по достоанію память вашу совершающе, молимся: испросите ѡ Хрѣта Бога нашему ЦАРЮ крѣпкую державу, людемъ же ЕГѠ благосостоаніе и всъмъ прощеніе грѣховъ и велию милость. — И нынѣ Богородицѣнъ: Спаси отъ вѣдъ раки твоя ...

Т. И. III.

Вопросы (1882) — 1882 г.
 Это здание построено по плану архитектора и имеет
 оригинальный фасадный орнамент. Внутреннее устройство
 здания и отделка также превосходны. В настоящее время
 здание используется как квартира и имеет прекрасный
 вид на море.

Постройка (1882) — 1882 г.
 Здание представляет собой оригинальное и интересное
 сооружение. Внутреннее устройство и отделка
 превосходны.

Постройка (1882) — 1882 г.
 Здание представляет собой оригинальное и интересное
 сооружение. Внутреннее устройство и отделка
 превосходны.

В настоящее время здание
 используется как квартира и имеет прекрасный
 вид на море.

1882 г.

Озвременно лѣтопись.

—0—

Послучай на раздадени-ты слуховы за новы размирицы въ Сърбій, мы рекохмы въ послѣднѣ-тѣ книжицѣ, че не вѣрваемъ да имжтъ Сърби-ты нѣкое зло намѣреніе противу нашего Правителство. Това ся доказва днесъ отъ едно писмо, кое-то Князь Милошъ, като чюлъ за тѣя работы, потщалъ ся да проводи тутъ на Н. В. Садр азамъ Али-паша, съ кое-то казва отнова колко е вѣренъ и привержецъ на Царскыя-тѣ дворъ, и дава чюбробны извѣстія за послѣдны-ты приключенія въ Новы-пазарь.

За това ето що приказва едно писмо 18—30 Маія отъ Бѣль-градъ, помѣстено въ Францускыи-тѣ *Царградскій Вестникъ*.

“ Телиграфическы-ты извѣстія, кои-то, казвахъ че 2000 Сърби отходили съ топовы къмъ Новы-пазарь за помощь на Черно-Горцы-ты немахъ никое основаніе. Това само е истина, че княжествена-та стража, коя-то ся составлява отъ 25.000 пушкы и 100 топовы, положила ся е въ дѣйственнѣ службѣ.

“ Като ся разчю че 2000, Сърби отишли на Новы Пазарь, крѣпостныи-тѣ управитель Османъ паша поиска обѣясненія за това отъ Княза Милоша, и той ся потща и му даде весма удовлетворителны. А при това писа на 15—27 Маія до Н. В.

Великия-тъ везиръ писмо съ което отнова го увѣрява за вѣр-
ность-тъ и преданность-тъ на пародъ-тъ къмъ Высокъ-тъ портъ,
чюди ся такожде за лъжовны-ты раздадени оныя слуховы какъ
отидли Сърби къмъ Новы Пазаръ и утверждава че никакъ не ся
е събирала за нататкъ Княжествениж-тъ стража, и забѣлежива
вай-сетиъ че тыя слухове сж произишли само отъ неприятели
е зложелателны уста, отъ неприятелы кои-то не щятъ да има
миръ и покой Сърби, зашо съ миръ и покой тя може само да
получи изпълненіе-то на най любезно-то желаніе кое-то е да ся
умножи и увелечи благоденствіе-то на сичкы-ты й жители.

Спорядъ друго едно писмо отъ Бѣлградъ, голѣма чюда ин-
трига ся появила противу Князя Милоша, но той ѣж приварилъ и
уничтожилъ, като запрѣлъ мнозинъ нѣкой-си отъ привержены-ты
на прежняя-тъ Князь. Милошь толкова гонилъ Австрійски-ты по-
лезности, шо, като щели двз парамловы Австрійскы да вързятъ
паламаръ на Сърбскыя-тъ брѣгъ Дунавъ, той ги не оставилъ, и
като прибѣгнали подъ Турскъ-тъ Бѣлградскъ крѣпость, Прави-
тельство-то имъ заповѣдало да бѣгаты той-часъ и отъ тамо, че
ивакъ щели да ги ударятъ съ топъ; того ради ся понудили и тіи
да минятъ на отсрѣщныя-тъ брѣгъ, ако и да нема при него ни-
какво пристанище, и да не сж тамъ корабы-ты никакъ въ безопа-
сность.

Въ тоже писмо казвать че князь Михайлъ ся дошълъ отъ
Лондръ и Парисъ, и ся готвилъ наскоро да пойде и въ Русіи
на Петербургъ, кой знае пакъ за коѣ причинъ.

Какъ-то пияштъ отъ Мостаръ, Херцоговина ся заходила въ
твърдѣ лошево состояніе. Имало тамъ по различни градовы рас-
подѣленъ четринадесять табура царскъ войскъ, подъ военачал-
ство-то на Дервишь пашъ, за да поразятъ и и огасятъ бунто-
ваніе-то, и да усмирятъ ако трѣба, Черногоріе. Но бунтовли-

ци-ти пресѣкли пѣть-ть и сообщеніе-то на тыя войскы между Никсисъ и Требинь, и той-зи послѣдній градъ прави вѣчно сообщенія-та си съ Рагузъ и Беледжикъ. Отъ Ташиджъ не можилъ никакъ да ходять на Беледжикъ и Требинь и отъ Гаско вѣчно ся ходило на Мостаръ и Трогинь. Слѣдователно, ако бы да ся проводи отъ едижъ странъ на другъ хранъ или джепхане той-часъ излазилъ едижъ сборъ отъ довольно бунтовницы, кои-то нападали нечаянно въ некоиж горъ или тѣспилъ и ги усвоивали, а въ тыя нападенія много пѣти ся проливало кровь. Хора-та ги было страхъ да не бы да ся соединять съ Черногорцы-ты и захванятъ пѣть-ть кой-то води отъ Метковицъ на Мостаръ; Ако бы станжло, колкото храна или джепхане бы ишла отъ Триестъ презъ Метковицъ за Мостаръ, непременно бы паднѣла въ рѣцъ-тѣ на бунтовницы-ты. Сѣкы день ся чувало да ставать отъ тѣхъ нападенія оружіемъ, убійства, грабежи и баскнѣжцы толкова напрасны, що сѣкашь че паднѣли отъ небо-то. Сега обаче ся думало че слѣдъ малко щели да дойдятъ тамъ презъ Клекъ осемъ табура нова войска отъ Цариградъ и тога-зи Дервишъ паша шѣлъ да излѣзе отъ Мостаръ противу бунтовницы-ты.

Пишятъ и отъ Нишъ до Прес' д' Оріанъ че и въ Нишскыя-тъ санджакъ состояніе-то было жално. Господарскъ-тъ кой-то ся тамо юще отъ преднѣ-тѣ Руссійскъ войнѣ учредилъ систематическы, и ся составлялъ отъ до 60 Господари, отъ кои-то 50-тѣ были Турцы а 10-тѣ Христіани Куцо-Власы, много и неспазани злины, обиды, и неправдины правилъ непрестанно на тамошны-ты злочести жители, кои-то и ако сѣ много пѣти провоздали на Цариградъ да ся плачатъ понеже тамъ ги не слушалъ никой, сѣкога обаче Господари-ты съ свое-то велико вліяніе при меджлисъ-тѣ и при паша-та Нишскы можили не само да преварять и уничтожатъ тѣхны-ты жалбы, но да убѣдятъ

началство-то да ги накаже тѣжко за тѣхны движенія, представляюще лѣжовно и на царство-то работя-тѣ по своѣх-тѣ си охотѣ. Того рады и много челяды отъ отчаяніе хванѣли да бѣгѣтъ отъ мѣсто-то и да ся приселятъ па Сърбіи. Желателно бы было да ся намѣрятъ нѣкои милостивы и доброжелателни люди, кои-то да представятъ и извѣстятъ искренно тѣ работы па челолюбиво-то Царско Правителство, кое-то бы тога несумнѣнно zelo мѣркъ като да ся удовлетвориатъ страждущи-ти оныѣ жители и да ся даде копецъ на золумы-ты Господарскы.

Радостно видѣхы въ вѣстници-ты и отъ вѣнь направо ся научихмы че тѣ-з' годишѣ по-много отъ други пять мили-ти наши соотечественници Българе, обладаны и поощряени отъ блягородно-то чюство на тѣхнѣх-тѣ народность и отечественность празнували и торжествували почти на вѣ-редѣ въ церкви и училища' праздникъ-тѣ на наны-ты преславны и до вѣка уважаемы духовны учители и просвѣтителы Св. Кирилъ и Меодіа, и предъ великымъ народнымъ собраніемъ ся казвали слова торжественны за честь, память и похвалѣ на тѣхы святители, кои-то ако и да сѣ были ходили за поученіе и крещеніе на православнѣх-тѣ хрїстіанскѣхъ вѣрѣхъ почти вѣобще у сички-ты Славенскы народы, обаче е вѣрнѣ отъ исторіи-тѣ доказано че слѣдъ своето отъ Хазары-ты завращеніе най напредѣ сѣ дошли въ Българіи при Българскаго тога-зи царя Бориса, кого-то сѣ и вседомовно обратили въ Хрїстіанство, така и безчисленны отъ негови-ты подданицы Българы; и не само то, но сѣ пакъ за Българети и за Българскѣхъ-тѣ ново-составленнѣхъ церковь изнаѣрили Славенскѣхъ-тѣ азбукѣхъ, кои-то отъ името Св. Кирилла и до нынѣ ся Кириловска называва, и привели на тогашны-тѣ Българскы языкъ Святое Евангеліе и други священны книги. Това

гато знають Българе-ты, имѣтъ всякъ правдѣ да ся гордеять съ тѣхно-то преславно имя, имѣтъ и священнѣ дѣлжность, въ знакѣ великыя признательности и благодаренія, и торжественно да ги празниувѣтъ, и храмовы да имѣ въздигатъ и посвѣщавѣтъ и какво-то днесъ правятъ особито любородны-ты жители Ескы-Зарскы, кои-то ако и едвамъ была захвзната да ся прави церквата во име Св. Курилла и Меодіа, събрали ся тамо безчисленя на праздникъ-тѣ имѣ и тога почтенныя-тѣ имѣ учитель Г-нѣ Т. Н. Шишковъ сочинилъ и далъ народу въ услышаніе двѣ-ты оныя похвалны Слова кои-то сѣ помѣстены въ настоящѣ-тѣ книжцѣ.

Пишѣтъ отъ Бейрутъ че между тамошны-ты католицы понижло смущеніе и разногласіе, зашто-то, по Папскѣ заповѣдъ, патріархъ тѣ имѣ искалъ да уведо новыя-тѣ Григоріанскы календаръ знайно с че европейцы-ты вѣрвѣтъ днесъ 12 дни по-напредъ отъ насъ. До 220 домочадія обіавили какъ сѣ согласявали на Патріаршеско-то повелѣніе и пріемали новыя-тѣ календаръ. На това отгорѣ противницы-ты стапѣли на крака и дали за протестаруваніе жалбѣ на пашѣ-тѣ отъ 200 подписы, и едиѣ недѣлѣ сѣ събрали въ черковѣ и ся заклели какъ никога не щели пріемнѣтъ новыя-тѣ календаръ. Оніи кои-то го пріели обачѣ ся надѣжѣтъ че Патріархъ-тѣ като дойде отъ Іерусалимъ на Бейрутъ, шѣтъ де може да убѣди и противницы-ты да ся склонятъ, и тогази жители-те щели да ся умиратъ. Види ся че мятежѣ-тѣ за тѣ-зи работѣ станѣлъ нѣгдѣ си твърдѣ големъ, зашо на Сурѣ католицы-тѣ гонили, похулили, плѣнили, и распѣдили архіепископъ-тѣ си отъ той-зи градъ.

Телеграфъ-тѣ отъ Цариградъ до Багдаты хванѣ да ся правя на три страны. Единѣ Англіиски чиновникъ Г-нѣ Карлей, отиде последнѣо съ парапловъ-тѣ на Самсонъ и отъ тамъ по сухо

ще поиде на Багдаты. Той отходи тамъ за да положи телеграфическыя-тъ тель между Багдаты и Бассорж.

Страшно землетресеніе станъло послѣднѣо въ Ерзъ-Румъ на 21 Маія сутрень-та часъ-тъ по 3, и было толкова силно, шо спорядъ многожалны-ты неговы слѣдствія, такова землетресеніе історія-та не помянува да е бывало никогъ. Спорядъ официални-ти извѣстія шо е пріяло за него правителството, 2000 къщи ся съборпли, 1450 щели да паднхтъ 17 ханища ся разорили, така и три бани, и три царски здания. Убили ся 360 хора, и 15 войни, и 63 ги немало, и 616 ся наранили. Турскы-ты махалы и чаршјата най много пострадали; Армeнската махала не толкова. Нe-исказании сж злополучія-та, загубы-ты, плачоветы и риданія-та на горкы-ты оныя жители, конто избавивше ся отъ лютъ належащъ смъртъ, остави на пѣть-тъ и на полянж-тж безъ парж безъ покрывъ, безъ дрехъ, безъ завивкж. Царско-то Правителство умилувшeся ва тья тѣхны злощастія, проводи имъ по настоящему *чаджри*, за да си подклонятъ главжтж и да не умржтъ поне отъ студъ.

Въ истыятъ день на 2 Іуніа Великыятъ Арменскый Патріархъ, за когото и по преди помянхмы като ся представи предъ царь-тъ за поклоненіе, възлѣзе на Русскыятъ парапловъ *херсонизъ* ведно съ Русскыя-тъ Генералъ Лорисъ Меликовъ и си отиди направо за Поти и отъ тамъ за сѣдалище-то си Ехміадзинъ.

Великыя-тъ князь Русскый Константинъ кому-то ся даде за копакъ прежныятъ великолѣпный Решидъ-Пашовъ домъ приморскый на воспоръ-тъ на Емирджанъ, седъ тукъ отъ понеделникъ 25 Маія до вторникъ 2 Іунія, когато поздравивъ Н. П. В. Султанъ-тъ възлѣзе на Владимиръ Паралловъ отъ Русскж-тж компаніж, и си отиде надвечерь съ сичкж-тж своа дружиж право за Николаевъ. Извънредни почести му отдадохъ отъ Царь-тъ и отъ

Царството презъ сичкото му гребиваніе. Въ сѣбота на 30 Маія царь-тъ го призва на вечеря въ царскити свои палаты на *Долма-бахче*, гдѣто присѣдствовахъ на трапезж-тъ сичкити царскы Попечители и други отлични сановници и сичкото дипломатическо тѣло, освѣщъ Австрійскыятъ посланикъ, който ся извини че не-можилъ да дойде; А въ тоже время велика-та Княгиня бѣ наго-стенж въ Царскыятъ харемъ съ царицж-тъ майкж на първородны-ятъ царскы сынъ Мурадъ ефенди, съ четирици царскы оженены дещери, и съ Хазнадаръ-Уста. Въ недѣльж Н. В. Князь-тъ Кня-гинята и сынъ имъ отидохъ та посѣтихъ царь-тъ на Царскыя-тъ му кьошкж на *Гиокъ-сую*, гдѣто посрѣщияти и пріяти съ изряд-ниж учтивость сѣдахъ доволно та ся разговаряха. Наутре пакъ хо-дихъ на той же кьошкж, гдѣ-то Н. И. В. Султанъ-тъ тѣде хлѣбъ наедно съ тѣхъ, кое-то никога други пжть не бѣ ся видѣло да сѣдижтъ чужды князеви на една трапезж съ Султанъ-тъ; като си отхождахъ отъ тамъ, царь-тъ слѣзета гы испроводи даже до ске-льжтъ. А вечерть-тъ Царь-тъ ги призова пакъ на своето царско особно театро на Долма-Бахче, гдѣ-то присѣтсвовяхъ самъ да-рь-тъ царската челядь, высокы-ты царскы сановници, Русскыя-тъ Посланическы намѣстникъ и неговы-ты чиновници.

Въ послѣднити дни станж и едно друго нѣщо което е дос-тойно за забѣлежваніе.

Знажтъ наши-ти читатели че ся бѣ свикалъ и устроилъ въ Патріаршіж-тъ народный соборъ отъ мѣрцы и отъ Владицы за да ся турятъ на добръ редъ Патріаршески-ти и Владычески-ти дѣ-а, за кои-то ставахъ до нынѣ толкова праведни жалованія отъ народъ-тъ. Той соборъ, имѣжщъ Н. С. Патріархъ-тъ за предсв-датель, работи съ него наедно до нынѣ, и рѣши злѣ добръ нѣкои и други работы. А сега като дойде до най-главното и най-важно то дѣло, *опредѣленіе-то на една благословнж и уреченж запла*

тъ, коя-то да ся дава за напредъ на Владыци-ты, за да не можтъ веке да правятъ извѣстны-ты злоупотребленія кои то по нещастіе мнозина отъ тѣхъ сж правила до сега види ся че на владыцы-ты това имъ не дошло на *хесапъ*, и той-часъ хванѣха да ся мѣчатъ различнимъ образомъ да посрѣшнатъ и опровергнатъ работж-тж, за да бы си остана пакъ като напредъ. И съ причинѣ че ужъ было противно на вѣрж-тж и на Евангеліе-то да зематъ заплатъ Владыци-ты, (като че ли не зематъ,) искахъ да отбутиятъ и да оставятъ на странѣ той-зи вопросъ, ако и да е за него рѣшительно заповѣдано въ честныя-тъ Хати-хумаюпъ. А повсже мѣрски-ти членове ся упрѣхж на това, проведихъ общо отъ соборъ-тъ епітропія да ся пошута отъ царство-то. Попечитель-тъ на иностраны-ты дѣла Н. П. Фуатъ наша, до кого-то ся отправи епітропіята, отговори че « царство-то иска непременно да ся нареди предѣли шо ще да земжтъ за напредъ владыци-ти, за да ся прекъса плжть-тъ на злоупотребленіе-то, а че ако рѣчь-та *заплата* имъ ся види неприлична а тіа пека ѣ даджтъ друго нарицаніе. » Склонихся тога-зи шжтъ не шжтъ владыци-ти, и захванѣхж, ведно съ мѣрски-ты соборны представници, да разгледвать и да мыслятъ съ кой начинъ да ся нареди работа-та. Видися че желаніе-то имъ бѣше вече, ако не да ся отбутне, а то поне да бы ся опредѣлила по голѣма *заплата-та*. Защо като нѣкои-си отъ соборъ-тъ изрекли доста голѣмы количества за опредѣленіе, владыци-ти ся показали весма склонни и благодарни. Но кога-то по-сетнѣ други отъ соборъ-тъ възскачили и доказали че тіа количества трѣбувало да ся умалятъ най малко на полвинѣ, тога веке и Владыци и Патриархъ хванѣли пакъ да турятъ посрѣди другы нѣкои пречкы махъши извиненія, като да ся разлага отъ день на дець работа-та, и да си остане пакъ като напредъ. Като ся събрали тѣй напусто веднѣжъ дваждъ представители-ти, разумѣвши че работа-та имъ прелѣзати,

я размышленія-та имъ не могатъ да ся положатъ въ дѣйствіе, рѣшили единогласно да ся отнесуть пакъ до царство-то, кому-то да представятъ какъ е и що е работа-та, и да видятъ какво ще имъ то заповѣда. И безъ да ся баватъ, сочинили и подписали почти спчкн-ти освенъ архіерейскы-ты членове и мѣлцини други кои-то ся него денъ въ соборъ-тъ непамярили, единъ жалбъ, кой-то и предали на единъ осмочлениж епітропійж да ѣж занесе. Тя епітропійж составляема отъ цареградскы и епархіални членови, отишла въ Недѣлж на 7 текущаго и ѣж дала на Н.П. Фуадъ паша на приморскыя-гъ му домъ въ Воспортъ-тъ. Негово Превосходительство и словомъ отговорилъ, че му е жадно да гледа какъ ся бави толкова соборъ-тъ да сврши дѣлата си, и особливо да рѣши същественныя-тъ вопросъ на архіерейскы-ти заплаты съгласно съ желаніе-то на Правительство то и на народъ-тъ; а послѣ ѣ реклъ че незабавно ще зъмне прилчны-ти мѣрки за рѣшеніе-то на прележащія-тъ той-зи вопросъ. На това отгоръ казвать че Патріархъ-тъ си далъ оставкж-тж, но Высоката Портж ѣж не прияла.

Това послѣдова тыя дни за тж-зи важнж народнж работж аче да видимъ що ще стане.

ВОЕННЫЙ ВѢСТНИКЪ.

Мы ще кажемъ пакъ въ кратцѣ тука що ся е случило на военло-то поприще.

Отъ какъ бѣ станжла на 8/20 Маја битва-та на Монтебелло, союзны-ты (Сардо-Французскы-ти) войскы, кои-то непріятель-тъ чакалъ около Павіж, усредоточавали ся между Александрійж и Верцелійж. Десно-то имъ крыло ся прибирало отъ Вогерж на Касиль. На 16,28 Маја Кастеждіо и Монтебелло были оставени, и 3-тъ зуавскый полкъ оставилъ Роббіо на Парискы-ты предѣлы, и оти-

жиль на Верцелиѣ.

На 15/27 Маѣа Французскы-ты мостодѣлци хванѣли да турятъ мость на рѣкѣ-тѣ Сесіѣ, совсѣмъ що хвърлялъ съ тонъ вѣру имъ. непріятель-тъ, кой-то ся крѣпко учреждалъ на Палестро.

На 16/28 и 17/29, усредоточителни-ти союзни движенія ся свръшили, и Генераль Канробертъ ся приближилъ при голѣмѣ-тѣ Сардинскѣ войскѣ.

На 18/30 Краль Викторъ Еммануилъ минѣлъ насилно Сесіѣ, и побѣдилъ сраженіемъ Австрійцы-ты, завладѣлъ Палестро, Касалино, и Визанглю. Тамъ станѣло голѣмо сраженіе, зашо Австрійци-ти были добрѣ укрѣпени въ три-тъ тыя села, отъ кои-то най-голѣмо то, кое-то има до 2200 жители, е Палестро. Краль-тъ предводителствуваъ самъ Сардинскѣ-тѣ войскѣ, коя-то ся составлявала отъ двѣ отдѣленія Чіалдинеово и Фантіево, кога-то непріятели-ти были по-много и защищаеми отъ окрѣпленія-та. Австрійци-ти ся были юнашкы, но Сардинези-ти съ славны-ты ударенія на каваларіѣ-тѣ си, и съ бѣсны-ты стремленія съ байонетъ-тъ на пешцы-ты надвыли сичкы-ты препятствія, и завладѣли укрѣплены-ты тыя села кричаще: живѣ краль-тъ! жива Італія.

Въ истыя-тъ день Императоръ Наполеонъ принеслъ общо-то ся ополченіе на Верцелиѣ:

На 19/31 Маѣа Австрійци-ти ся мѣчили да зѣмнѣтъ назадъ Палестро, но не можили, и были отпѣдени. Въ тѣ-зи битвѣ юнашкыятъ начальникъ на 3-тъ зуавскы полкѣ Шабронъ ся втурилъ съ зуавы-ты си на 8 Австрійскы топа, кои-то бѣжавали огнь на срѣщѣ имъ, и самъ Краль-тъ наедно съ тѣхъ и догдѣ ся усѣятъ непріятели-ти завладѣлъ и сичкы-ты топовы, съ байонетъ-тъ, и уловилъ и 500 робы; а отъ неговы-ты ся убили 20 и наранили 200.

Каутрѣ надвечъръ Австрійци-ты хванѣли да ся теглятъ, а на-решалъ Канробертъ ся соединилъ съ Краль-тъ.

На 21 М. (2 Іуліа) сутрень-тж, неприятель-тж испразнилъ Роббіо въ кой-то часъ генералъ Ніель (Франц.) влезъ почти безъ бой въ Новрж. Слѣдъ малко лъвья-тж брѣгъ на рѣкж-тж По былъ тако-жде испразненъ отъ Австрійцы-ты, а послѣ и Мориара.

Понеже Палестро бѣше веке стацъла точка-та около кой-то ся върнахъ Сардо-Французски-ти движенія, Австрійци-ти требаше да търсятъ да си учредятъ другъ линіѣ за защищеніе; за това и уловили пакъ пѣть-тж на рѣкж-тж Черсеннъ презъ Буффалора и Вижевако; но и тамъ не щяхъ да ги оставятъ. Ако погледнемъ на харть-тж, ще видимъ че тогази Сардо-Французи-ти пмахъ подъ рѣкж-тж си желѣзни пѣть, кой-то отхождаше полукружно онъ Вогерж на Валензж, Касалъ, и Верцеліѣ до Новаррж, и имъ даваше чудны преносителши и телеграфическы средства за да привыкатъ и припескъ за единъ часъ колко-то щятъ войскж отъ едно мѣсто на друго

Това като е тѣй, Австрійци-ти видѣвши бѣдствіе-то, хванѣли да си теглятъ, и като оставили бързо брѣгови-ты на рѣкж-тж По предъ Валензж, а послѣ и Марторж какъ-то рекохмы, дрънѣли ся и презъ Вижевако, Бенригардо, и Павіѣ, оставляюще сичкж-тж си хранж и другы свои потребности.

Въ исто-то время и союзны-ты войскы вървѣлы напредъ къмъ Чессина, а Австрійска-та сичка войска ся усредоточавала отъ Павіѣ до Буффалорж за да имъ препречи минувкж-тж.

Обаче 22 Маіа (3 Іуліа) Союзни-ти хвърлили мостъ на рѣкж-тж Чессина подъ огнь-тж на неприятели-ты на Чурбиго и Буфагорж, единъ часть отъ войскж-тж имъ минала презъ мостъ-тж, и побѣдили единъ първы пѣть Австрійцы-ты.

На 23 Маіа (4 Іуліа) сутрень-тж остана-ти союзни войскы ипнѣли Тессина совсѣмъ що имъ ся упирали крѣпко Австрійци-ти. Императорска-та стража ведно съ Императоръ-тж вървѣла напредъ

пріяла удареніе-то и стояла насрѣщъ, сама цѣлы два часа, на многочисленны-ты (150000) непріятельскы силы при Буффало. Тамъ генераль Ренье сен' жан' д'Анжелу показалъ крайно юначество, така и други-ты подь него генерали. Генераль отдѣленія Меллинетъ му са убили два коня що ѣздиш; генераль Клеръ падналъ смертно ударенъ; генераль Вимпфенъ ся наранилъ по главѣ-тѣ; полковници-ти Десма и Моджи на гренадіеры-ты отъ стражѣ-тѣ Императорскѣ ся убили; Зуави-ти загубили 200 души, и Гренадіеря-ти не по-мазко. Най сетнѣ маршалъ Капробертъ и генераль Мак Махонъ, кои-то се забавили да дойдѣтъ поскоро отъ лошаевы-ты пѣтища, пристигнали съ войскы-ты си, какъ-то и генераль Нюель съ своиѣ-тѣ. Тогна сраженіе-то станжло отъ въ-редѣ страшно, и Австрійци-ти немогуще веке да държатъ, понудили ся да ся оттеглятъ, като видѣли да паднѣтъ убіены, наранены и живы уловены отъ свои-ты. — Въ тоже время генераль Мак-Махонъ ударилъ Австрійцы-ты, кои-то съ начальникъ-тѣ си Фелдъ-Маршалъ намѣстникъ Клама, били укрѣпени въ село Магентѣ, и битва-та станжла страшна. И отъ двѣ-ты страны като усѣцахъ че то мѣсто было като ключъ на положеніе-то, били ся храбро като Левове. Французи-ти съ втурили върху огъль-тѣ на село-то, и ся принудили да презѣмнѣтъ съ бой почти всякъ единъ къщъ особно. Австрійци-ти пострадали голѣмы загубы: више отъ 10,000 били убіени или наранены, и до 500 ся уловили роби, между кои-то единъ полкъ цѣль. Но и генераль Макъ-Махонова-та войска много пострададе: 1500 души му са убили или наранили, така и много други прости и чиновници. Презъ день-тѣ село-то Магента ся зинало и презимало седежъ пѣти то отъ Французи-ти то отъ Австрійцы-ты, а най-сетнѣ остало въ рѣцѣ-ты на Французы-ты. А Австрійци-ти вечерь-тѣ като видѣли че били твърдѣ много пострадали, оставили веке боя-тѣ и мѣсто-то, и ся дрѣпнѣли на вѣтре.

Въ тѣ-зи страшнѣхъ битвѣхъ, която ставяла на много мѣста на боею между 100,000 отъ кѣмъ-то съюзны-ты и 150,000 отъ кѣмъ-то Австрійцы-ты, понеже ся чрезвычайно отличили съ храбростѣ-тѣ си генерали-ти Макъ-Махонъ и Сен' Жан' д'Анжелу, Императоръ Наполеонъ ги направилъ той-часъ Марешалы, а при това Мак-Махона называлъ и *дукъ* (Восвода, великий князь) Магентскый.

Слѣдствія-та на тѣ-зи страшнѣхъ битвѣхъ съ были много лошеви за Австрійцы-ты. Тѣи были потирени отъ побѣдители-ты и нагонены кѣмъ рѣкѣ-тѣ Аддѣ, оставяюще топовы, оружія и джебханы. У самъ Миланъ столицѣ Ломбардйскѣ, жители-ти съ были подигажи, и Австрійцы-ты ся понудили да испразнятъ той-зи градъ. Тѣи испразили и градовы-ты Павиѣхъ, Лоди, и Плезанцѣхъ, като заковали (заушили) топовы-ты, вврзали въ водѣ-тѣхъ джебханѣ-тѣхъ и опровергажи съ баруть крѣпостѣ-тѣхъ на Плезанцѣхъ. Союзни-ти завладѣли подирѣхъ имъ тѣи градовы, а понеже они ся бѣхѣхъ укрѣпили въ Меленяно (Маринянѣ) на пѣтъ-тѣхъ шо води отъ Миланъ на Лоди, Марешалъ Бираге д'Иллие отишълъ на 24 Маія (5 Юнѣя) тѣи му ся опрѣли крѣико, и битва-та държала до три часа. Но найсетѣ онъ ги побѣдилъ, излостилъ ги съ байонетѣ-тѣхъ изъ укрѣпленія-та, и ги испадилъ изъ село-то кое-то завладѣлъ. Въ тѣхъ битвѣхъ паднажи умрѣли и паранени отъ Французы-ты до 50 чиновцы и 800 войны, а отъ Австрійцы-ты мрѣтвы я ранени паднажи до 1500, а имъ ся уловили роби до 1200.

Между това милански-ти жители на 25 Маія (6 Юнѣя) проводили епітропѣхъ на союзно-то общо ополченіе, коя-то предъ Императорѣ-тѣ Наполеонѣхъ предала на Сардинскыятъ Краль ключовы-ты Градскы, и му превручила писмо подписано отъ Градѣ-тѣхъ, гдѣ-то дунали Граждане-ти ꙗче были горделиви да употребягъ въ тѣя обстоятелства едно отъ най многоцѣнны-ты си преимущества, и да проповѣдять отново, кикѣ-то и на 1848, Итальянскѣ-тѣ народность

бытіе голѣмо, кое-то презъ единадесять години озрѣло въ умовѣ-
ты и въ сѣрдца-та. » На 27 Маія (8 Іунія) сутреньтъ Сардо-Фран-
пузы-ты съ краль-тъ и Императорь-тъ влѣзли въ Миланъ и напра-
вили тамъ свое-то обще ополченіе. Проповѣдали Ломбардіско-то
соединеніе съ Сардиніѣ и Наполеонъ издалъ писмени проповѣ-
ди съ които призовавалъ сички-ти Італіаны на вооруженіе за о-
свобожденіе-то на Італіѣ.

Пармскѣ-тѣ велика княгиня, родомъ отъ Франція управителни-
ца вмѣсто малкити си сирачета на воеводство-то, като лазила ѣгко
до нынѣ наслѣдіето на дѣцата си, сега видѣвши че неще може по-
вече да държи оставила Пармѣ и Княжеството и ся оттеглила
като освободила войскиты си отъ клятвѣ-тѣ за да ѣ бѣжтѣ вѣр-
ни и ги оставила свободны да воюваѣтъ и тѣи ако щѣтъ, за осво-
божденіе-то Італійско.

ПОЛИТИЧЕСКІЙ ДНЕВНИКЪ.

Най-важно-то политическо бытіе, кое-то имамы да кажеѣмъ днесъ
е министерско-то промѣненіе въ Англіѣ.

е преди много время падижло-то министерство, що имаше за
прѣдседатель Лордъ Дерби, като видѣ че Англійскія-тъ Парламентъ
не одобри предложено-то му начертаніе за нѣкои-си политическы попра-
вки на законъ-тъ на парламенско-то избраніе, требуваше, споряди
тамошныя-тъ обычай, или да си даде оставкѣ-тъ и да ся оттегли или
да разруши парламентъ-тъ и да свыка други вмѣсто него. Хвалящѣ
ся че друго министерство не щѣло да може да върти политикѣ-тъ
какъ-то ѣ въртѣло то, речено-то министерство предпочете да поиска
отъ Кралицѣ-тѣ промѣненіе-то на парламентъ-тъ, кое-то и Нейно
Величество удобри. И тѣѣ, ако и мнозина отъ превосходны-ты члено-
вы парламентскы да му казваѣхъ че никакъ не было потребно да ся

проѣрни парламентъ-тъ, и никоя полза не щяло да произѣзе отъ негово-то проѣбненіе за министерство-то, Лордъ Дерби не слуша, парламентъ-тъ ся разруши, и отнова членове-ти му ся за скоро избраха, и свыкавшися на 19/31 Маѣа, избраха си предсѣдатель-тъ, и ся упражнихъ въ обычайны-ты свои прѣдварителны дѣла. Между това министерскыя-тъ вѣстникъ Морнингъ Хералдъ доказаше спорядъ знайны-ты мнѣнія и начала на избраны-ты, че понеже въ избраны-ты имало до 306 членовы министерскы, и 65 независимы; 107 Лордъ палмерстоновы, 148 Лордъ Джонъ Русселовы, и 28 Г-нѣ Брайтговы, ако само половина-та отъ независимы-ты бы ся согласили съ министерскы-ты, Лордъ Дерби былъ увѣренъ че въ сѣко парламентско рѣшеніе министерство-то му щяло да има отъ кѣмъ-то себе си вышегласіе-то, и да преодолѣе надъ сичкы-ты другы партіи. Но по нещастіе за Лордъ Дерби тая смѣтка не излѣзла точно, и станзло противно-то.

На 26 Маѣа [7 Іуніа] Царица-та отворила лично парламентъ-тъ, и изговорила по обычаю отворително-то си слово гдѣ-то като каза, между другы, че съ сичко-то тщаніе за да ся упаци миръ-тъ, война-та ся подигнѣла между Франціѣ и Сардиніѣ отъ странѣ, и Австріѣ отъ другъ, рекла че: понеже сношенія-та ѣ были пріятелски и съсъ двѣ-ти страны, намѣреніе-то ѣ было да съхрани съ тѣхъ строго и беспристрастнѣ неутралность, и да упаци така за народъ-тъ си добро-то що происходи отъ сохраненіе-то на миръ-тъ, ако и да повелѣла за всякъ безопасность, да ѣ ся умножатъ морскы-ты силы: На това приложила че, по случай на умираніе-то царя Неаполскаго, согласнѣ съ Императора Французскаго съдили за добро да завързи пакъ съ Неаполскыя-тъ Дворъ дипломагическы-ты свои сношенія, кои-то лани съ бѣхъ прекъсали.

Послѣ като хванѣли по обычаю различны членове да говорятъ, въ долинъ тѣ камарѣ единъ отъ тѣхъ укорилъ министерство-то че вършило скрyтомъ вѣйкашны-ты дѣла, а други изложили предложеніе *какы*

народъ-тъ нема веке цѣпленіе въ него. Много други риторически говорили на това отгорѣ, и Лордъ Палмерстонъ съ тѣхъ наедно рекли че Парламентъ-тъ не вѣрвалъ веке никакъ кабинетъ-тъ. Такожде и въ горникъ-тъ камарѣ Комитѣ Гривилъ ударилъ въкашижъ-тъ политикъ на Министерството-то, така и други риторически, на кое-то ся отворили, какъ то можли, министерски-ти членове. Тя политически прѣнія и разговори послѣдували отъ 7 до 11 (и. л.) Іунія, и тога-с' като ся турнало на гласовы вышерѣчено-то предложеніе, пріяло ся съ вышгласіе на 323 срѣщо 310 гласовы, и така Лордъ Дербіево-то министерство ся принудило да си даде оставка-тъ.

Коя е была причина-та на това недовѣреніе въ падикло-то министерство? Нищо друго освенъ несогласіе-то на думы-ти му съ дѣла-та му касателно до въкашишны-ты сношенія: защо, като отъ едикъ странѣ бѣ проповѣдало толко-с' пжти съвършенѣ неутралность, отъ другѣ дѣла-та му показвахъ че залита по-вече отъ къмъ-то Австріѣ, и че сочи къмъ враждебность противу Франціѣ. А като за да потверди юще по-много подозрѣнія-та що имаше народъ-тъ противъ него, даже въ послѣдны-ты тѣя парламентскы прѣнія Лордъ Малмесбюри укоряваше Сардиніѣ че гонила свои-ты собствены интересы, и Лордъ Дербі оправдаваше Австрійскія-тъ кабинетъ. и кореше Лордъ Палмерстона че говорилъ, въ слово-то си предъ свои-ты Тивертонскы избиратели, противу дошево-то правленіе Австрійско въ Ломбардо-Венеціѣ. На това слово мы приведохмы на время-то (1) послѣдникъ-тъ часть; нека преведемъ тукъ отъ него и онѣжъ часть. за коуж-то помянува Лордъ Дербі.

Като доказва че Австріѣ немала никакъ право да иска предъ составленіе-то на предложеныя-тъ тога-зи конгресъ да ся обезоружать Франціѣ и Сардиніѣ, Лордъ Палмерстонъ прилага: « На 1815, слѣдъ « великѣ-тъ онѣ-зи войнѣ, кога-то бѣ слово да ся установи отнова « Еврѣя, хората немахъ предъ очи-ты си друго освенъ бѣдствие-то « на преминикъ-тъ періодѣ. Това бѣдствие бѣше поразителна-та Фран- « цузска сила, и само за да не бы ся повѣрнѣло това бѣдствие ста-

(1) Вижь Лѣт. Ки. 9 стр. 177.

нахъ сичкы-ты Европѣскы наредбы него вѣрми. А понеже тога-жь
 предполагахъ че Австрія бѣше най способна да ся укрѣ на Фран-
 цузскы-ты нападенія въ Италиѣ, дадохъ на Австріѣ земли въ Италиѣ,
 кои-то тѣхъ мыслихъ, тогава не щяше, *и на кои-то владѣніе-то ста-*
нѣ источникъ на толкова злочастія за народы-ты на сичкыя-тѣ
полуостровѣ. Защо Австрія, не благодарящесе да управлява о-
 бласти-ти си по своя-тъ си начинъ, (и Богъ знае че *нейныя-тѣ на-*
чинѣ е такъвъ-зи, що никое разумно правителство не бы го упо-
требили,) сговорися и направи особны трактаты съ сичкы-ты дру-
 гы Италийскы державы отъ По даже до Средиземно-то море съ кои-то
 утвърждающи свое-то превосходно вліяніе въ тѣхъ мѣста, *направи*
и да употребяватъ и тѣхъ най-оумна-тѣхъ правителнѣ системѣ,
 понеже правителствъ-тѣ на тѣхъ мѣста смѣтахъ че, ако бы да пувне
 нѣкой день праведно-то неблагодареніе на подданици-ты имъ и ся
 появи съ отворено на срѣщъ имъ упирание, то Австрія съ своѣхъ-
 тѣхъ сокрушителнѣ войска силѣ была бы тамъ готова да ги повуди
 на покореніе...

Като падихъ убо, какъ-то рекохмы Лордъ Дербіево-то мини-
 стерство, Английска-тя Царица, водящи ся отъ такъ ясно показа-
 но-то общо народно мнѣніе, привыкала Лордъ Палмерстона, и му
 повелѣла да състави ново министерство. А Негово Превосходител-
 ство согласивсѣ съ най-важно-то и вліятелно лице Лордъ Джонъ
 Русела, избрали новы-ты Попечители, на кои-то сичкы-ты имена
 представилъ послѣ на Царицѣ-тѣ. Нейно Величество ги одобри-
 ло, и така по нейнѣ царскѣ заповѣдь ся учредило ново-то Англий-
 ско министерство составляемо какъ слѣдува :

Лордъ Палмерстонъ, пѣрвый (министръ) Лордъ на сокровище-то
 Лордъ Джонъ Русель, министръ на вънкашны-ты дѣла.

Г-нъ Гладстонъ, на финанскы-ты.

Г-нъ Корнуаллъ Левисъ, на вѣтрѣшны-ты.

Лордъ Неюкастль, на колоніи-ты.

Сидней Херпартъ, на военны-ты.

Г-нъ Чарльсъ Вудъ, на Индійскы-ты.

Дукъ Сомерсатскый, на корабленны-ты.

Лордъ Кимпбелль, лордъ Канцеларь.

Лордъ Гранвилль, предсѣдатель на Свѣтъ-ть.

(и 7 други по-долни министри.)

Отъ знайны-ты начала на тыя избраны лица, и отъ различны-ты нмъ предварително изложены политическы слова сѣкы може лесно да разумѣе че политическа-та линія коѣх-то ще уловятъ тѣ лица, ще бѣде свѣсѣмъ согласна съ начало-то па однѣхъ искреннѣхъ и правѣхъ неутралность, коя-то е много нужна за да бы ся ограничила война-та въ Италиѣ, и бы ся слѣдователно по-скоро свѣршила спорядъ общо-то на сичкы-ты желаніе и въ ползѣхъ на чековѣчество-то и на страждущѣхъ-тѣхъ търговіѣхъ.

Споредъ спасителныя-тъ той-зи примѣръ на Англійско-то правителство, надѣемся че и Пруссійско-то ще ся закрѣпи и укрѣпи юще по-вече въ неутралность-тѣхъ, и слѣдователно и другы-ты Аллеманскы державы, кои-то побужденіемъ Австрійскымъ шавахъ до нынѣ въ ползѣхъ Австрійскѣхъ, ще престанятъ отъ общевредителны-ты си тыя охоты и движенія.

За да бы пристанжли отъ тыя шаванія, Руссійско-то правителство, чрезъ своего Попечителя иностранныхъ дѣлъ Горчакова, бѣ писало и распратило юще на 15/27 Маѣа едно окружно писмо. До сичкы-ты свои дипломатическы представительцы въ Германіѣхъ, въ кое-то онѣхъ излага на късо бывши-ти разговоры за подлежащіяты въпросъ, и Россійскѣхъ-тѣхъ политика казва іасно че Германскыя-тъ союзъ нема право да ся намѣся въ войнѣхъ-тѣхъ, коѣх-то Австрія е подигнала въ Италиѣхъ за земѣхъ не Германскѣхъ. Призывава трактаты-ты, кои-то сѣхъ учредили Германскыя-тъ союзъ, за кои-то, Русія и-

жа право да ся занимава, понеже ты е подписала, и казва че, ако бы Аллеманія да ся подигне въ тж-зи борбѣ отъ кѣмъ-то Австрія, поліческо-то равновѣсіе, кое-то прониходи отъ трактаты-ты, бы ся развалило. Това писмо е сочинено съ великъ осторожность за Аллеманія, но въ тоже время е и много силно и ясно, какъ-то почти сичкы-ты писма кой-то прониходять отъ Русскыя-тъ кабинетъ, кой-то знае чисто що ище и го казва ясно и направо.

КНИЖЕВНЫЙ ДНЕВНИКЪ

Съ велико сожаленіе видѣхмы пакъ Г-на Цанкова да напада почти въ сичкы-ты си листа противу насъ, и да ны прави кога *святѣи отцы*, кога *докторы*, кога *Гърцы*, кога *евлы*, кога *мелязы*, кога не знамъ що. И назначѣте че той-зи пѣтъ онъ начавъ въ 10-тъ си листъ отъ да ся оправдае ужъ че не писалъ нищо противно за лице-то, за честь-тъ ни, и пр. и пр.; а вмѣсто да стори това, напротивъ мжнися да докаже (*напреки*) по своя-тъ начинъ че ималъ право да пише *досадително* за насъ, и че, ако смы чули дошеви хораты отъ неговъ страня, то было *наша гръшка*, *наша голма погръшка*: защо да пишемъ че и Гръцкыя-тъ языкъ былъ за нѣщо полезенъ? защо да пишемъ че священныя-тъ огънь не былъ *смѣхотна измама*? защо найпаче да кажемъ че вѣстникъ-тъ му не былъ часть отъ *Българскя-тъ книжниця*! И на това отгорѣ, колико-то укеризны можилъ да му измысли мозакъ-тъ, натруपालъ ги на главж-тъ ни, и слѣдова да ты трупа, за да си покаже добря-тъ си волю и пълно-то си хрїстіанско. безстрастіе кѣмъ насъ. Благодаримъ отъ все сърдце на това негово добро чувство и добро произволеніе, и му казвами за *самъ и послѣднѣ отговоръ*, че, като Сочинитель на Българскы-ты книжницы, быхмы много согрѣшили предъ народъ-тъ, ако быхмы ся рѣ-

шли да имъ пълнемя страници-ты, какъ-то негова милость стѣ-
повы-ты на вѣстникъ-тъ си, съ едижъ тождова безмѣстнѣ и неприли-
чнѣ полемика; а като Кръстьевичъ, быхмы много доду свалили се-
бе си, ако быхмы соизволили да правимъ и посръщамы прѣвнѣ
кои-то сѣ вѣнъ отъ кругъ-тъ на наше-то воспитаніе.

Той-зи отговоръ трѣба да е доволенъ и за Г-нѣ Цаякова, и,
за неговы-ты врѣхъ той-зи предметъ споборинци. А свободны отъ
тъжъ странѣ, ныи отъ сега щемъ да си гледамы *работѣ-тъ*, и
ще си ѣмъ слѣдвамы *какъ-то можемъ и колко-то можемъ*, защо
съ това само условіе ся согласихмы на время-то да ѣмъ въспрїемемъ,
кога-то най-достопочитенны-ты наши тука търговци ны умолявахъ
да ся склонимъ на въспрїятіе-то и за народнѣ любовь. Г-нѣ Цая-
ковъ, кой-то лично присѣтствоваше на това соборно моленіе, тре-
баше да си каже тогава мнѣніе-то като че смы были неспособни
за това дѣло, та негли тогыва помолихъ негово словесіе.

Тука е мѣсто-то да ся отговоримъ и на почтеннѣйшия-тъ со-
сочинитель на критическѣ-тъ онѣжъ статїи, коя-то ся помѣсти въ
7-тъ брой на Книжицы-ты стр. 227—238. Онъ съ писмо до
насъ ся праведно жали че не станѣла достаточна внимателность въ
вапечатаніе-то ѣ, и че влѣзли въ печать-тъ и доста типографиче-
скы погрѣшки. Това исто-то жалованіе сѣ намъ правили и други,
и сами нин часто смы ся жаловали, като глѣдамы че ставать такыва
печатны погрѣшки въ Книжицы-ты, а особно и въ исты-ты наши
собственны статїи и сочиненія. Но какво да сторимъ, като служба-
та на печатны-ты поправки не ся е дала отъ край намъ; а кол-
чимъ смы сторили примѣчаніе на типографъ-тъ за той-зи недоста-
токъ, сѣкога ны е увѣрилъ че полага потребно вниманіе, но че
пакъ ставали не знамъ какъ.

Было какво было, мы ся потщавамы да виѣстимъ тукъ попра-
вленіе-то на погрѣшки-ты въ рѣченѣ-тъ статїи, и му ся молимъ
да бѣде снисходителенъ.

Поправки на типог. погрѣшки Книжк. 7.

На стр. 228 въ редъ 12 чети *оставя* глаголь дѣйствиеленъ, вмѣсто *оставя*.

Стр. 229 въ редъ 5 приложи глаг. съществ. *я* предъ речъ-тъ *единъ*, и въ редъ 9 пиши ся вмѣсто *я*.

Стр. 232 въ редъ 23 тури *салиж-тъ* намѣсто *силиж-тъ*.

Стр. 235 въ редъ 2 подиръ рѣчи-тъ *отъ кож-то* *происхожда* mode приложи *ще рече образ.*; а въ редъ 3 слѣдъ рѣчъ-тъ *способъ*, тури точкж (.) а не запятаж (,), аче сътиж чети: *и тай* mode *а не наклоненіе, ще рече образъ*, вмѣсто *и тай* mode *ще рече образъ, а не наклоненіе ще рече образъ.*

Стр. 236 въ редъ 23 слѣдъ рѣчи-тъ че то и напечатано съществително-то е, кое-то като излишно изхвърли го; а въ редъ 24 вмѣсто каза пиши казалъ.

Стр. 227 въ редъ 22 чети срѣдній-тъ, вмѣсто слѣдній-тъ.

Стр. 238 въ редъ 12 намѣсто да разгльжда дъ чети да *я* разгльждатъ; въ редъ 17 намѣсто като, пиши колко-то *я*; въ редъ 23 намѣсто почила, тури погльнжла; а въ редъ 29 намѣсто честно чети частно.

Въ Цариградъ 15 Іуниа 1859.

Сочинитель-тъ
Г. Кръстьевичъ.

Вопросы по поводу содержания книги 7
 № 228 в том, что в ней содержится описание
 № 229 в том, что в ней содержится описание
 № 230 в том, что в ней содержится описание
 № 231 в том, что в ней содержится описание
 № 232 в том, что в ней содержится описание
 № 233 в том, что в ней содержится описание
 № 234 в том, что в ней содержится описание
 № 235 в том, что в ней содержится описание
 № 236 в том, что в ней содержится описание
 № 237 в том, что в ней содержится описание
 № 238 в том, что в ней содержится описание
 № 239 в том, что в ней содержится описание
 № 240 в том, что в ней содержится описание

Содержание
 1. Описание